

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.
Kiadóhivatal:
Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sír cím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre 1080 Lej

Fél évre 540 Lej

Negyed évre 270 Lej

Havonta 90 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,

vasárnap 6 lej,

Bucurestiben 50 banival több

Adóinkvizíció.

Ugylátszik szférák zenéje lesz azokból a jajszavakból, amelyek a romániai agyongyörtört ipar és kereskedelem haldoklása miatt elhangzanak, amire a kormánykörök fülelhez jutnak. Odafent nem hallják meg a munkanélküliek panaszait sem, nem látják a lehuzott üzleti redőnyöket, nem tudják, hogy ezer és ezer kereskedő és iparos lesz fizetésképtelen, mert nem bírja a rossz gazdasági politika miatt állandósult pénztelenséget és nem bírja azokat a terheket, amelyekkel az állam akarja megrövidíteni a haldokló ipar és kereskedelem életét.

Odafenn talán azt hiszik, hogy minden fenékgig tejfel. Hogy a kereskedők és iparosok dusskálnak a jólétben, hogy a munkanélküliek tőkájuknek kamataiból élnek és hogy a megnyomorított adózók azért nem tudják a horribilis adókat fizetni, mert pénzüket Wertheim-szekerényükben helyezik el. Ha nem akarjuk rosszakarattal megvádolni egy ma nyilvánosságra került rendelet alkotóját, úgy ezeket a naivitásokat tételezzük fel róla.

A mai rendelet azt akarja keresztülvinni, hogy a vállalatok, kereskedők, iparosok adóit visszamenőleg felül kell vizsgálni, mert adóelvitkolások történtek az elmúlt években. Csodálatos ez akkor, amikor a kormánynak ezer és ezer módja volna jövedelemre szert tenni. Hiszen vagyontól érő természeti kincsekkel rendelkezik ez az ország. Ha Erdély aránya és a Regát petróleuma fölött jó politikusok és jó kereskedők rendelkeznének, úgy nemcsak hogy élhetnének az itteni iparosok és kereskedők, hanem külföldi kölcsönökért sem kellene könyörögnünk.

Minden kibocsátott rendelet ezzel szemben azt bizonyítja, hogy Románia politikusi nagyon rossz kereskedők. Románia kereskedői és iparosai megdöbbenéssel veszik tudomásul ezt az intézkedést, amely évekre visszamenőleg akarja emelni és behajtani az adókat. Az ilyen intézkedések ölik meg Romániában a vállalkozási kedvet. Kinek van bátorsága itt gyárat, vállalatot építeni, kezdeményezni, amikor a legválogatottabb módszerekkel dolgoznak az ország vezetői a gazdasági élet meggyilkolásán.

Ahelyett, hogy az ország gazdasági helyzetét javítanák és keresnék az eszközt, melynek segítségével megkönnyítsék azt a harcot, amelyet minden iparosnak és kereskedőnek végig kell küzdeni a megélhetésért, rendeleteket hoznak, melyek a teljes gazdasági katasztrófát idézik elő. Nincsen a világon olyan törvénykönyv, amely lehetővé tenné az adók behajtását visszamenőleg. Ez a rendelet speciális módszer, amelyet a kereskedelem inkvizítorai találtak ki. Ezen az alapon a kereskedők követelhetik vevőiktől a három évvel eladott árukért azt az árkülönbözetet, amelyet a visszamenőleg ielemelt adó idézett elő. Vajjon nem tartanak bolondnak az ilyen kereskedőt? És vajjon volna-e törvény, amely ezt a követelést megítélné? Nem volna. Akkor mért hoznak törvényhozóink törvényellenes intézkedéseket?

Nyilvánosságra került a konkordátum teljes szövege.

A román állam részéről Goldis László írta alá a szerződést. Teljes részletességgel tisztázták az állam és Vatikán viszonyát. Megszűnik az oradeai (nagyvárad) püspökség.

„A katolikus iskolákban a tanulók anyanyelvén történik a tanítás”

(Az Aradi Közlöny bucuresti tudósítójától). A konkordátumot ez év májusának első felében Goldis miniszter római tartózkodása alkalmával a román állam részéről aláírta, öt hónap telt el ez aláírás óta, azonban sem a román kormány, sem a Vatikán ezen idő alatt nem hozta nyilvánosságra a konkordátum teljes szövegét. Egyes lapokban jelentek meg hírek, melyek a konkordátum egyes pontjaival foglalkoznak, azonban a konkordátum teljes szövegét csak most van alkalmunk közölni. A konkordátum egy pontja sem írja elő azt, hogy ez a nemzetközi szerződés nem volna közölhető a nyilvánossággal és az a tény, hogy a konkordátum szövege még ezidáig nem került nyilvánosságra, csupán arra vezethető vissza, hogy a kormány még nem tartotta alkalmasnak a belpolitikai hangulatot a konkordátum szövegének nyilvánosságra hozatalára. Ma már, amikor csupán néhány hét választ el attól, hogy a konkordátumot vagy a parlament előtt, vagy egy királyi dekrétummal ratifikálják, semmi célja annak, hogy ez a Vatikánnal kötött nemzetközi szerződés továbbra is eltitkolva maradjon a nagy nyilvánosság előtt. Sem a román állam, sem a római katolikus egyház érdekei egyáltalán nem lesznek veszélyeztetve azáltal, ha a konkordátum teljes szövege a nyilvánosság elé kerül, már csak azért sem, mert a konkordátumot mindkét fél már aláírta. Valószínűleg ezen intenciók vezették informátorunkat, amikor rendelkezésünkre bocsátotta a román állam és a Vatikán között kötött konkordátum egy másolatát.

A konkordátum aláírásának története.

A konkordátum aláírásának történetére vonatkozólag csupán néhány sorban megemlítjük, hogy e nemzetközi szerződés — eltekintve nagy fontosságától — már azért is magára vonta a közfigyelmet, mivel — több mint öt esztendeje dolgoztak annak végleges formáján. Még a mult liberális kormány kezdte a

Egyesítik a sza mári és nagyvárad püspökségeket.

A konkordátum első pontja a nemzetközi szerződések szokásos formalitásával kezdődik, teljes címükkel felemlíti a tárgyaló-, illetve szerződést kötő feleket. A konkordátum második pontja szerint a római katolikusok teljes vallásszabadságot élveznek az országban, ugyanilyen szabad vallás-gyakorlat biztosítatik a görög katolikusok és az örmény katolikusok számára is. A következő pontok megállapítják a katolikus hierarchia sorrendjét. A latin ritusu katolikusok metropolitájává a bucuresti-érseket nevezik ki és az országot öt latin ritusu katolikus püspökségre osztják. A régi regátban két püspökség lesz: Bucurestiben és Jassyban. Erdélyben három püspökség lesz: Gyulafehérváron, Temesváron és Szatmáron. Ez az utóbbi püspökség magában egyesíti a volt szatmári és nagyvárad püspökségeket.

A görög ritusu katolikusok metropolitája Balázsfalván székel és négy püspökség tartozik a fenhatósága alá: Nagyvárad, Lugos és Gherla. A negyedik görög katolikus püspökséget Nagybányán vagy Szigeten állítják fel és

tárgyalásokat a Vatikánnal, de túl nagyok voltak a differenciák a két tárgyaló fél között, semhogy sikerült volna áthidalni ezeket. A negyedik elkészített konkordátum-tervezet után újból megindultak a tárgyalások és ez az ötödik tervezeten való munkálkodás már Goldis miniszterségének idejére esik. Ugyanekkor történt, hogy a boldogult I. Ferdinánd király azon akaratát nyilvánította ki, hogy szeretné a Vatikánt felkeresni, de mindaddig, amíg a konkordátum-tárgyalások ilyen bizonytalan körvonalak között mozognak, ezt a látogatását el kellett halasztania. Ez a királyi óhajítás sietette az Averescu-kormány alatti tárgyalásokat és az a törekvés, hogy az Averescu-kormány mindenáron a maga részére akarta elkönyvelni azt a kétségtelenül nagy politikai sikert, amit egy Vatikánnal kötött szerződés jelentett. És ily módon tényleg sikerült is a tábornok-miniszterelnöknek véglegesen tető alá hozni a konkordátumot. Amikor 1926. szeptember 20-án Averescu tábornok Rómában járt és Pius pápánál kihallgatáson jelentkezett, akkor már megtörtént a szóbeli parafálása a konkordátumnak és Goldis utazása Rómába csupán azt jelentette, hogy a már parafált konkordátum szövegén még egynéhány enyhítést s kedvezőbb feltételeket próbáljon kicsikarni Gasparri bíborostól. Nem tudjuk, hogy sikerült-e ez a terve Goldisnak, hiszen nem ismerjük az előbbi konkordátum-tervezeteket, melyek alapul szolgáltak az Averescu-kormány által lefolytatott tárgyalásokhoz, azonban az a tény, hogy Goldis baráti körben igen bizakodó hangulatban nyilatkozott a konkordátumról, azt jelenti, hogy Goldis római utja eredményes volt.

— Nemhiába dolgoztunk annyi ideig a konkordátumon — mondta Goldis — a konkordátum egy olyan szerződés, mellyel úgy a román állam, mint a római katolikusok meg lehetnek elégedve.

e püspökség alá tartoznak a rutén katolikusok is. Semmi akadálya sincs azonban annak, hogy a görög katolikus egyház egy ötödik püspökséget fel ne állíthasson Bucurestiben vagy Craiován.

Az örmény katolikusok egyházának apostoli vikáriusa székhelye Gherla és az összes romániai örmény katolikusok legfőbb egyházi méltósága.

A román állam biztosítja a katolikus egyház püspökei és a klérus részére, hogy szabadon érintkezzen a Szentszékkal, ami az egyház szellemi és anyagi dolgait illeti, ugyanilyen szabadságot biztosít a Vatikán részére.

A püspökségek vezetésére hivatott egyházi személyeknek román állampolgároknak kell lenniük és abban az esetben, ha ez alól valamilyen oknál fogva kivételt kell tenni, az külön tárgyalás anyagát képezi a román állam és a Vatikán között.

A püspökök kinevezése előtt a Vatikán közli az illető püspök nevét a román kormánnyal, hogy nincs-e valami gátló politikai

ok a kinevezés ellen. A püspökök a kinevezésük előtt a király előtt esküt tesznek, az esküminta a következő:

„Ego iuro Deum omnipotentem et Sancta Evangelia fidelitate Sues Majestati Regi Rumeniae et Successoribus eius et opobedintiam leges Regui observabo sieul doset Episcopocum et ut a meis subditis observentur Sic me Deus adinet et haec Santa Dei Evangelia“.

A kormány elismeri a katolikus egyházat mint jogi személyt és az egyház által megállapított hierarchikus sorrendjét az egyház képviselőinek.

A katolikus egyház és a klérus tagjai ugyanolyan elbánásban (morális és anyagi) részesülnek az állam részéről, mint a többi bevett felekezeti tagjai.

A katolikus egyház egy tagját sem lehet meggátolni, hogy egyháza szabályai szerint előírt ceremóniákat végezze, vagy kényszeríteni, hogy más egyház ceremóniáin részt vegyen.

Mi történik az egyházi birtokokkal?

A katolikus egyház püspökének jogában áll szabadon érintkezni parochiáival, szabadon állíthat fel új parochiákat, azonban abban az esetben, ha e új parochiák részére kongruát akar elérni, akkor a román kormány által előírt szabályoknak kell megfelelnie az új parochiáknak. A parochiák vezetőit a püspök saját hatáskörében nevezi ki, minden előzetes állami hozzájárulás nélkül, azonban e papoknak román állampolgároknak kell lenniük, a román kormány hozzájárulásával lehet csak idegen állampolgárt egy parochia vezetésére kinevezni és ebben az esetben is az illetőnek kérnie kell a román állampolgárságot.

A katolikus egyház agrárreform által kisajátított birtokai ellenértékéül kapott állami kötvények kezelését egy intézmény veszi át, az úgynevezett Patrimoniu Sacru, mely az összes püspökségek ily értékeit kezelni fogja és ez intézmény fogja teljesíteni az összes egyházi kiadásokat, azonban, abban az esetben, ha ez intézmény bevétele nem fedezné a kiadásokat, az állam kiegészíti, illetve pótolja a deficitet. Ezen intézményt — melyet az állam jogi személynek ismer el — az összes püspökök együttesen kezelik azon alapszabályok szerint, melyet a kormány és a Vatikán helyben hagy-

nak. A különböző iskolai és kulturális alapok a Fundus Religions et Instructionis teljesen külön lesznek kezelve a Patrimoniu Sacru-tól és ugyanolyan célra lesznek a jövedelmek felhasználva, mint a konkordátum megkötésé előtt.

A püspökségek által vezetett szemináriumok felügyelete az illető püspök hatáskörében marad, azonban a tanárok csak román állampolgárok lehetnek és a román nyelv tanítása kötelező. Bucurestiben egy teológiai fakultást állítanak fel, melynek szabályait a kormány és a Vatikán közösen állapítják meg.

Katolikus rendek és kongregációk ezután is felállíthatnak rendházakat és egyesületeket, ha az illető szerzetesrend már képviselő van az országban, új szerzetesrendek csak a kormány hozzájárulásával jöhetnek be az országba, ezen szerzetesrendeket az állam jogi személynek ismeri el, ha a törvényes feltételeknek megfelelnek. Ezen szerzetesrendek jövedelmel azonban nem vihetők ki az országból, kivéve azon összegeket, melyeket ezen rendek a Vatikánnak küldenek és amely saját anyaintézményük céljait szolgálja.

A felekezeti iskolák tannyelve.

Az egyháznak jogában áll iskolákat felállítani saját költségén és ezen iskolákban a tani-

Világbotránnyá dagad az agrárpanamák ügye.

Letartóztatták Ilfov megye volt prefektusát, aki fegyverrel akadályozta meg három nagybirtok kisajátítását.

(Az Aradi Közlöny bucaresti tudósítójának távirata.) A földkiszátlások körül elkövetett nagyarányú visszaélések országos szenzációvá szélesült botránnyá ügyében mára újabb megrösznyítő részleteket hozott nyilvánosságra az ilfovi vizsgálóbíró. A goril és doljmegei agrárpanamák kivizsgálása során ugyanis a bűnügy szála az ilfov megyei prefekturáig is elnyúltak s ennek következtében Enescu vizsgálóbíró a tegnapi este folyamán soron kívül kihallgatta és utána letartóztatásba helyezte Aurel Solacoglu volt megyei prefektust, aki a kisajátítások idején három nagybirtok kisajátítását rendeltileg me akadályozta.

A volt prefektus a vizsgálóbíró előtt tiltakozott az ellene emelt vád ellen, azonban a föld nél-

tás menete az illető püspökök utasítása szerint történik, azonban a közoktatásügyi minisztérium is felügyeletet gyakorol ezen iskolákban. Ezen iskolák nyilvánossági joggal rendelkeznek, ha — a törvényes feltételeknek megfelelnek.

Az állami iskolákban, ahol katolikus növendékek is vannak, a katolikus hitoktatást az az illető püspök és a minisztérium közös megállapodással neveznek hitoktatót, azonban e hitoktatókat az állam fizeti. Az illető püspököknek jogukban van azonban e hitoktatókat bármikor elmozdítani állásából, ha bármely szempontból meg nem felelőknek tartja azokat és ebben az esetben a minisztérium a püspökökkel egyetértésben egy új hitoktatót nevez ki.

Az egyház által fenntartott iskolákban a nem román anyanyelvű tanulók részére a tanítás a növendékek anyanyelvén történik.

Ezután néhány kisebb jelentőségű pont következik: Az egyház tagjainak katonamentessége, birtokok adómentessége. A minisztériumban külön osztályt szerveznek a katolikus ügyek részére, a Patrimoniu Sacru intézményét két hónappal a konkordátum ratifikálása után állapítja meg egy három tagú bizottság, mely a Vatikán, a kormány és a püspökök kiküldötteiből áll.

kül maradt parasztok képviselője több nyilatkozatot csatolt be, amelyekben több csendőrmester igazolja, hogy annak idején 3415. szám alatt körrendeletet kaptak a megyei prefekturától, amelyben Solacoglu prefektus elrendelte, hogy szükség esetén fegyveresen is akadályozzák meg a kérdéses három nagybirtok kisajátítását. Később ebből az ügyből nagyobb sajtóbotránnyá keletkezett, ez azonban rövidesen elnémult és ezzel már a feledés homályába borult volna a szokatlanul önkényes prefektusi intézkedés, amelyet azonban most az agrárpanamák sorozatos leleplezése során ismét napvilágra hozott a vizsgálat. Solacoglu letartóztatása nagy szenzációt keltett a fővárosban és növeli az izgalmat, hogy az ügyben még újabb, az eddiginél is szenzációsabb letartóztatások várhatók.

T A R C A.

Jahoria.

Irta: HUBERT PÉTER.

— Igyál te is, Rodlán!

A megszólított szamojed konok legyintéssel taszította el magától az üveget:

— Nem kell!

Takács szemöldökei kelletlenül szaladtak össze ettől a visszautasítástól:

— Mért nem iszol?

Rodlán a vállait vonogatta:

— Mert későn jöttél ahhoz, hogy én kínáljalak meg először. Én Rodlán vagyok! Nem akarod észre venni, hogy én Rodlán vagyok! Annyira részeg vagy, pedig még nem is ittál!

Takács sápadtan vette el az üveget Vetusa kezéből. Belekóstolt a vutkiba; megrázkódott s inni kezdett. A számonkérés forró büszkesége fel-felcsuklott ettől a vadító italtól s aztán a perzselő szilajság minden átkával, fenségeivel odalépett Rodlánhoz s sziszegve forgatta meg néhányszor maga körül.

— Rodlán! Nem tudsz a farkasból kutyát csinálni, pedig te itthon vagy; én csinálom belőled, pedig én nem vagyok itthon!

S ezzel olyat vágott a saját üvegével a szamojed üvegére, hogy mind a kettő cserepekbe törten hullott a földre.

A többiek elhülve meredtek Rodlánra, akiknek az arca kövesedővé dermedt ettől a torokszorító nekicsapástól. Egyik keze tébolyos ingerültséggel babrált a derekára erősített késnek a nyelén, de nem rántotta ki a tokból. Rámarkolt Takács vállaira s acéolvasztóan lihegett a fülébe:

— Inosztrannuj! Az életedet rártam a késemre! Ha holnap is itt maradsz, örökre itt maradsz!

Ezzel kifordult a teázóból; nem akart to-

vábbra is tüzet szítani az izetlen sértések alá.

A köd még sűrűbb keverődéssel feküdt a városka uccáira, amidőn Takács tántorogva igyekezett vissza a kikötőbe. A házak lassan elmaradtak mögötte s a ködben sehogysé tudott tájékozódni. A lépcsőt, mintha ellopták volna, nem találta. Végül arra a kellemetlen felfedezésre jutott, hogy rálépett a fensik sikossá deresedett lejtőjére; csuszik, gurul lefelé s egy erős ütődéssel hirtelen megzökken. Midőn szédületéből fel akart tápázkodni, egy jurta-tűz apró, hunyorító lángjai világították meg. A köd áttetszően vibrált a tűz körül s heverő szamojedalakok sötétültek rajta. Kiérezte, kisejtette közülök Rodlánt is, aki egy tövig lefogyott, lekopott cölöpre hajította a fejét. Egy totem csökevényes maradványa volt.

Rodlán szikrázó pattanással ugrott Takács hoz s talpra ráncigálta.

— Hát mégis rászórhatlak a fekete isten malomfogaira... A sors úgy akarja, hogy örökre itt maradj!

Odafordult a többihez:

— Rugjátok szét a parazsat s menjetek be aludni!

Rámutatott Takácsra:

— Ebből a kutyából lisztet akarok örölni az ördögök zsákjába.

— Hol tapogassam ki a szivedet. Hol a szived? Fehér az arcod!

Takács közönyösen nézte a szamojed ujjait, amikkel idegesen játszott a kés körül s hidegen válaszolt:

— Ahol akarod, de legbiztosabban azon a helyen találod meg, amelyhez ilyenkor legjobban ragaszkodik. Egy késpengével jobban látod hozzá az utat, mint én s hamarabb ráakadhatsz, mint én a tiedre.

Rodlán gunyosan haragudálta az ujjait s kését egy megvető mozdulattal odahajította Takács lábaihoz.

— Van még valami kifogásod?

— Van! Lovagiasabb vagy, mint én. Ha más volna a sorsom, szánakozni tudnék rajtad azért a tévedésért, hogy az utolsó pillanatban nyalogató száját csináltál fogaidból...

Rodlán lehajította a fejét. Ösztönével megsejtette, hogy az előtte álló inosztrannuj sokkal cinikusabban gondolkozik a saját életéről, mint egy totembálvány, melyet a téli viharok az örökjég alá harapdálnak.

A jurtában egy-egy szűkülő kutya dideregve, panaszosan lapult meg a hamvadó parázshalom előtt. Sirályok repültek közéjük egy pillanatra; megéreztek s megkivánták a nyirkos, fehérrozdájú levegőbe fellihegő meleget. Rodlán odafordította a fejét s összerézett. Midőn felemelte az arcát, szelid és mélabus volt; hosz szan, gyöngéden nézett Takácsra:

— És ha csináltam... Hideg van! Jer a kunyhómba; felmelegszel! Fázik a lelked, inosztrannuj...

Megfogta Takácsot, aki gépiesen vezettette magát s szédülten bukácsolt keresztül a sátor alacsony nyilásán. Bent égett a tűz s mellette állt Jahoria, ki szoborként domborodott ki a rőzseláng fényében s arcának bágyadt, ivelésbe hajló szögletessége exotikusan szép vonalakba futott össze. Kezét védőleg tárta szét a tűz felett:

— Rodlán, ki jött veled?

— Egy barátunk, nagyon messziről... Ne féltsd a tüzet Jahoria. Odament, s egy csomó rőzsét dobott a lángok közé. Jahoria hátrataszította subáján a csuklyaszerű fejtakarót, mely a kamcsatkai kutyák préméből készült; sötét fürtjeiből kitépett egy szálat s átnyújtotta Takácsnak:

— Vigyázz, hogy ez a hajszál ne görbüljön meg a barátság szíve felett!

Takács átvette, kigombolkozott s a mellét elfordítva, halkán a szívére helyezte.

(Vége következik.)

Visszamenőleges adókiivetés réme fenyeget.

A pénzügyi kormányzat három évre visszamenőleg revidiálni akarja az adókiivetéseket. — Timisoarán már megkezdtek a vállalati könyvek felülvizsgálását. — Oriási felindulás a tervezett pótdadószedés ellen.

(Timisoara—Temesvár, szeptember 21.) A timisoarai közgazdasági körök egy olyan akciója tartja izgalomban, amely a maga nemében páratlanul áll az egész világon. Nem kevesebbre van szó, mint hogy a pénzügyi hatóságok azt a nézetüket nyilvánítják, hogy ha a timisoarai kereskedelem és ipar képes megfizetni a tavalyihoz képest sokszorososan felemelt 1927. évi adót, úgy az elmúlt években nagy adóeltolások történtek, sokkal kisebb adót róttak ki, mint a timisoarai bankok, gyárak, kereskedelmi és ipari vállalatok teherbíróképessége arányában kellett volna. Azt akarják tehát keresztülvinni, hogy az elmúlt évekre visszamenőleg vessenek ki adókat. Hogy ez a tervbevett akció mennyire komoly, bizonyítja az, hogy az egyik temesvári gyárban megjelent egy pénzügyi inspektor és ezzel az indokolással követelte a három utolsó üzleti év könyveinek a felmutatását.

A temesvári bankok és vállalatok megdöbbenéssel vették tudomásul a tervet és érelyes akció megindítását határozták el. Tegnap délután a Kereskedelmi és Iparkamara helyiségében értekezletet tartottak, amelyen megszövezték, hogy a pénzügyi hatóságoknak ez a felhívása jogi szempontból is nonszensz, mert ha tévesen is vetették ki az adókat, csak a sa-

ját tisztviselőinek tehet a pénzügyi kormány szemrehányást. De ez is igazságtalan volna, mert a temesvári pénzügyi szervek a legszigorúbb módon kezelték az adókiivetéseket. Ez az utólagos kiivetés egy egész sereg gyengébb anyagi helyzetben levő vállalatnak a bukását okozná és az egész romániai hitelélet megszenvedné ezt az intézkedést.

Az iparosok és kereskedők az adót mindenkor belekalkulálják a rezsibe és így adják el árujukat. Most azonban nem hozhatják be ezt az utólagos adót és így a meglévő vagyoni állagából lennének kénytelenek kifizetni azt az adót, amely teljesen megrendítheti vagyoni helyzetüket. Hasonló furcsa helyzetbe kerülnek a részvénytársaságok, amelyek nyereségeiket már szétfizették osztalék címen és most teljesen felborulnának a társaságok mérlegei három évre visszamenőleg. Ezért elhatározta az értekezlet, hogy a temesvári pénzügyi hatóságok, azonkívül a Bánsági Gyár- és Iparkamara sürgős lépéseket tesznek a pénzügyminiszternél, akinek tiltakozásukat jelentik be a veszedelmes következményekkel járó terv ellen. Ennek megvalósulása egyenértékű volna számos vállalat gazdasági pusztulásával és a munkanélküliség mesterséges megnövelésével.

Romániai katonaszökevények rablógyilkossága Magyarországon.

Egy hetven éves öregasszony szánalomból lakást adott nekik, a fizetség az volt, hogy megölték.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Nyiregyházi borzalmas rablógyilkosságot követett el három fiatalember: Korpás András, Korpás Géza és Hóra György, akik mint katonaszökevények román területről mentek át Magyarországra. Az áldozat Rafay Istvánné hetvenéves asszony, akinek azt mondták, hogy magyarságukért kellett szökniük Romániából s e címen szállást kértek tőle. Az öregasszony megszánta őket és szállást adott a három szökevénynek. A harmadik napon Korpás András éjszaka az ágyában gyanútlanul pihenő öregasszonyt fojtogatni kezdte. Rafay Istvánné elvesztette eszméletét a fojtogatás következtében, de nem halt meg. A merénylő Kor-

pás az öregasszony alélt állapotát fölhasználva, átkutatta a lakást abban a hiedelemben, hogy Rafaynénak értékes tárgyai vannak, de nem talált egyebet egy nikkel óránál. Ezután a merénylő két társával sietve elmenekült. Másnap reggel találta meg az öregasszonyt a szomszédok. Rafaynéban még volt élet, de kórházba szállítása után, mielőtt részletesen kihallgatták volna, meghalt. A rendőrség érelyes nyomozására Hóra György hurokra került, aki vallomásában Korpás ellen vallott és tagadta, hogy része lett volna a gyilkosságban. A rendőri hatóságok széleskörű nyomozással igyekeznek a cinkosokat is kézrekeríteni.

Felépült az első halotthamvasztó Bucurestiben.

Négyszáz lejbe kerül egy holttest elégetése. — Hogyan történik a hamvasztás. — Az ország többi városaiban is építenek krematoriumot.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójától.) Október tizenötödikén érdekes városi intézmény premierje lesz Bucurestiben: az ország első krematoriumának debüje, az első halotthamvasztás. Két év előtt szavazta meg Bucuresti városi tanácsa a krematorium felépítését és a tavaly megkezdett munkálatok olyannyira előrehaladtak már, hogy a közeljövőben a krematoriumot átadhatják rendeltetésének.

A négy millió lejt főlemesztő épület a kórháznegyedben, a Serban Voda-uccában van. Körötte parkot létesítenek. Tujafákkal és szomorúfűzökkel. Ez kölcsönzi a temetői jellegét. Máskülönb minden a temető ellen történik. Egész propaganda-csoport alakult az elhantolás szokásának eltörlése és a halotthamvasztást, akár mint üzletágnak, akár mint higiéniai szempontokat szolgáló ügynek fellendítésére. Anyagiakat tekintve rendkívül előnyös a halotthamvasztás, amennyiben az elégetéshez szükséges fűtőanyag a jelenlegi árak mellett 400 lejbe fog kerülni, az egész temetés, beleértve az egyházi szertartást, az urnát és a holttest beszállítását 3000—3500 lejbe.

Az épület közepén a kemence foglal helyet egészen modern, német mintára felszerelt berendezéssel. Körülötte halottas-kamrák, irodahelyiségek és bonctani szobák vannak. Állandóan az épületben fog tartózkodni egy egészségügyi különítmény és a rendőrségnek egy osztaga.

A kemencét hidrogénnel fűtik és 1200 fokra melegítik. A holttestet a koporsóval együtt helyezik be a kemencébe, ép olyanformán, mint a temetésnél szokás. A forró levegő megemésztja a koporsót és az emberi testet is. Azután különleges eljárással a koporsó és a ruha hamvait elválasztják a holttest maradványaitól és körülbelül átiag két és fél kiló hamu marad hátra, amelyet fém-urnába helyeznek. Légmentesen elzárják és vagy kiadják a családtagok kívánságára, vagy pedig elhelyezik a krematorium egyik kamrájában.

A temetési szertartásokat a kápolnában végzik, onnan automatikusan működő gépek viszik a koporsót a kemencébe. A kamrában, illetve kriptában, ahol az urnákat elhelyezik, éppúgy tarthatnak rekviemet, mint a temetőben szoktak.

Bucuresti után — belügyminiszteri értesülésünk szerint — már több nagy városok is foglalkoznak a krematorium felállításával.

Széppé
varázsol

ELIDA

SZAPPAN, KRÉM, SHAMPOO, PUDER

Az aradi jégvihar epilógusa

A vihar egyetlen áldozatának hagyatéka eltűnt. — Az Amerikából hazaérkezett férj feljelentést tett ismeretlen tettes ellen sikkasztás miatt.

(Arad, szeptember 21.) Nem mindennapi feljelentés ügyében indított vizsgálatot az aradi ügyészség. A szokatlanul érdekes bűriég előzményei még a szomorú emlékezetű július 2-iki borzalmas jégvihar idejére nyulnak vissza, amikor — mint annak idején megirtuk — az Arad felett elvonuló hatalmas jégeső Turcsányi Jánosné, Bodalik Mária Ilona-uccai uriaszony tragikus halálát okozta. Az idős urinőt ugyanis a strandon érte a pusztító jégvihar. Turcsányiné közvetlenül a vihar kitörése előtt hazafelé indult és a jégzápor elől, minden erejét összeszedve, hazáig futott. Alig ért azonban lakásába, amikor a kiállott nagyfoku izgalmtól és a fáradtságtól szívszélhűdés következtében holtan esett össze.

A megrendítő tragédiát Turcsányiné nővére megírta huga Amerikába vándorolt férjének, Turcsányi János építésznek, aki a szomorú hír vétele után a napokban váratlanul Aradra érkezett. Felesége tragikus halála felett érzett fájdalmában is nagy volt a megdöbbenése Turcsányinak, amikor azt a meglepő felfedezést tette, hogy feleségének az egyik pecicai (pécskai) bankban elhelyezett 200.000 lejt betéti könyve, valamint közel ugyanennyi értékű ingóság az uriaszony halála utáni időben eltűnt. Felfedezését közölte sógornőjével, aki erre azt a felvilágosítást adta, hogy huga halála után rövidesen megjelent Aradon Turcsányinének első házasságából származó gyermeke, egy Szelein László nevű fiatalember, aki jelenleg a magyarországi szatmármezei Márk községben tartózkodik és valószínű, hogy ő vette fel a bankbetétet és vitte magával édesanyja után maradt nagyobb értékű ingóságokat is. Ez a körülmény azonban még nem nyert teljes bizonyítást és ezért Turcsányi János ma ügyvédje, dr. Goró Arthur utján ismeretlen tettesek ellen sikkasztás miatt és hagyatéki vétség címen tett feljelentést az aradi ügyészségen.

Elitelték a tanut is.

Két timisoari magyar újságíró sulyosan elitelték egy sajtóperben. — Az egyik elitelt mint tanu jelent meg a bíróság előtt.

(Timisoari tudósítónk telefonjelentése.) Rendkívül érdekes tárgyalás folyt le tegnap a timisoari törvényszéken. Néhány év előtt az akkor leleplezett utlevélcsalásokkal kapcsolatban a Temesvári Hírlapban cikk jelent meg „Leleplezett kivándorlási csalók” címen, melyben többek között arról is szó volt, hogy Deák László nyugalmazott főjegyző, a Cunard Line hajózársaság timisoari képviselője is benne lett volna a fölfedezett szabálytalanságokban. A cikket Deák magára nézve sértőnek találta és ezért a Temesvári Hírlap akkori felelős szerkesztője: Kubán Endre ellen feljelentést adott be. A vizsgálóbíró akkor kihallgatta Kubán Endrét, majd másfél éven át aludt az ügy. Másfél év után a bíróság többször főtárgyalásra tüzte ki a sajtóper, azonban különböző okok miatt mindezekig letárgyalhatatlan volt. Végül a legutóbbi tárgyaláson Kubán Endre kijelentette, hogy a kérdéses cikket nem ő, hanem Asztalos Sándor, a Temesvári Hírlap jelenlegi szerkesztője írta és így a sajtójogi felelősséget ez ügyben nem vállalhatja. A törvényszék Kubán Endre eme állítását elfogadta s elrendelte, hogy Asztalos Sándort mint tanut hallgassák ki. Így került az ügy újabb tárgyalásra a Popescu—Miolea tanács elé, melyen ezúttal az összes érdekelt megjelentek.

Kubán Endre a tárgyaláson ismét kijelentette, hogy a kérdéses cikk nem tőle származik, míg Asztalos Sándor tanuvallomásában elmondotta, hogy igaz, hogy a cikknek ő a szerzője, azonban azt Kubán Endre szerkesztő egyenes utasítására írta meg. Popescu elnök ekkor azt a kérdést intézte a tanuhoz, hogy vállalja-e a büntetőjogi felelősséget mindennek ellenére is, amire Asztalos azt a kijelentést tette, hogy már csak azért sem lehet ő a felelős a törvény előtt a cikkért, mert őt tulajdonképpen csak információszerzés céljából, mint tanut idézték meg.

Ezután a vád- és védőbeszédre tértek át. Baculescu államügyész vádbeszéde után Bánlaky dr. a vádlott képviselője kérte védenet felmentését, majd Morvay dr. Deák képviselője erkölcsi kár címén 300.000 lej kártérítés megítélését kérte. A perbeszéd után a bíróság ítélethozatalra vonult vissza, majd a következő, nagy megdöbbenést keltett ítéletet hozta: *A bíróság úgy a vádlott Kubán Endrét, mint a tanuként megjelent Asztalos Sándort büntetésnek mondja ki és mindkettőjüket fejenként 10.000 lej fő- és 2000 lej mellékbüntetésre ítélte, mely behajthatatlanság esetén ötven lejenként egynapi fogházra változtatható át, valamint kötelezte őket arra, hogy Deák Lászlónak közösen 200.000 lej kártérítést fizessenek, amely behajthatatlanság esetén a lap előállítóját a timisoari Hunyadi-nyomdát terheli. Az ítéletet az elitelték meglebbedtek.*

SPORT

O A Bécs és Jugoszlávia elleni magyar csapatok összeállítása. Budapestről jelentik: Dr. Máriássy Lajos, a PLSz szövetségi kapitánya, kedden este jelölte ki a szeptember 25-én Zágrábban Jugoszlávia válogatottjai, illetve ugyanaznap Bécsben, Bécs reprezentatív legénysége ellen játszó magyar tizenegyeket. Jugoszlávia ellen a magyar csapat a következő összeállításban veszi fel a küzdelmet: Galina—Nagy, Dudás—Pesovnik, Kripkó, Obitz—Rémay III., Mészáros, Stoffián, Holzbauer, P. Szabó. — Tartalékok: Fehér, Wilhelm. — Bécs város ellen pedig a következő a magyar összeállítás: Dénes—Takács, Senkey I.—Remmer, Volentik, Eichbaum—Rázsó, Horváth, Turay, Opata, Jenny. — Tartalékok: Bácsay, Magyar.

O Bécsi kifogás Ströck válogatott szereplése ellen. Bécsből jelentik: Bécsi sportkörök kifogásolják a volt oradeai (nagyvárad) játékos: Ströck magyar válogatottban való szereplését, mert Ströck még mindig román állampolgár és óvással fenyegetőznek vereség esetén.

Revízió alá veszik a kisajátított városi telkeket.

Nem adnak ki építési engedélyeket a tisztviselőknek. — Az agrárbizottság folytatja a kisajátítandó telkek összeírását.

(Arad, szeptember 21.) Az utóbbi időben azok a köztisztviselők, akik telket kaptak a kisajátítások alkalmával, hogy azon házat építsenek, meglepetéssel vették tudomásul, hogy a város vezetősége egymásután utasítja vissza építkezési kérvényeiket, azaz a megindokolással, hogy addig, míg erre vonatkozólag miniszteri rendelet nem jön, senkinek sem adnak engedélyt építkezésre. A visszautasító végzéseknél igen érdekes előzményeik vannak, amelyek azt bizonyítják, hogy a kormány tudatára ébredt annak, hogy a kisajátítások csak kárára vannak a városoknak, amelyek fejlődésükben visszatartják.

Annak idején, amikor a kisajátító bizottság sorban vette el a város telkeit, Arad — mint a többi erdélyi város is — tiltakozott a miniszteriumnál telkei elvétele ellen. A város leszögezte azt, hogy a telkek kisajátítása lehetetlenné teszi a város fejlesztését és virágzását. A városok tiltakozásának eredményeként most a miniszterium körrendeletet kü-

dött széjjel, amelyben megtiltotta a városoknak, hogy további rendelkezésig építkezési engedélyeket adjanak ki a kisajátított telkekre. A miniszteri rendelet leszögezi, hogy a miniszterium felül fogja vizsgálni a kisajátításokat és a felülvizsgálat után engedi csak meg az építkezéseket. Valószínű, hogy a felülvizsgálat során több telk visszakerül tulajdonosához és a megmaradtakon folytathatják a köztisztviselők az építkezéseket.

Az aradi agrárbizottság ma délelőtt egyébként folytatta az összeírás munkálatoit. A bizottság a mai délelőtt folyamán több mint 50 beltelket írt össze kisajátításra, köztük a Patria fatelep nagy telkét. Ezután a Marosparton levő telkeket vizsgálták felül és itt is többet kisajátításra ítélték, többek között dr. Angel István polgármester telkét is. Az összeírt telkek kisajátítási ügye a közeli napokban kerül tárgyalásra az aradi törvényszék agrár tanácsában.

Romániában nem válóok az elmebetegség

Szedlák Ödön dr. aradi orvos érdekes előadása a lugoji ideggyógyoskongresszuson. — A gyermekparalízis gyógyítási módja.

(Arad, szeptember 21.) Tegnap fejeződött be Románia ideggyógyosainak és pszichiáterjeinek az ezévi országos kongresszusa Lugojon (Lugoson). Ott voltak a kormány képviselőiben Inculet közegészségügyi miniszter, Savoiu volt miniszter és a romániai egyetemeken számos nagynevű professzora, az ideg- és elmeorvosok, továbbá bírák és ügyvédek. A kongresszust Inculet miniszter nyitotta meg. Beszédében méltatta az orvostudomány érdemeit, beismeri, hogy az egészségügyi intézményeink még nem tökéletesek, de a kormány ígéretét hozza a bajok orvoslására. A népesebb pusztító ártalmak és betegségek megszüntetésére, amelynek az alkohol, tuberkulózis és vérbaaj, minden intézkedés megtörtént már. Kéri a kongresszust, hogy haladjon a megkezdett uton és munkálkodásával biztosítsa az állam egészséges fejlődését.

Gyermekvérrel gyógyítják a bönulást.

A kongresszus tudományos előadásainak fénypontja Marinescu professzor, európai híres ideggyógyász előadása volt, az aktuális járványról, a gyermekbönulásról. Előadásában történelmi visszatekintést tesz a régi járványokra és összehasonlítva azokat a maival, megdöbbenve állapítja meg annak explóziószerű kitörését akkor, amidőn az orvostudomány mai fejlődése mellett az váratlanul hatott. Amíg az elmúlt harmincöt év alatt alig három-négy esetet látott, addig pár hét leforgásával több mint háromszáz esetről szerzett tudomást. A járvány ugyan szünőfélben van, de nincs kizárva, hogy tavasszal újra kitörhet, mert a betegség baktériumai igen ellentállóak s hét év után is megtarthatják virulenciájukat, azaz fertőző voltukat. Legfontosabb a gyermekek tisztántartása, mert a betegség gyógyítására specifikus szerünk nincsen. A Petit-szérum nem vált be. A továbbiakban tanácsot ad a kongresszus résztvevőinek a betegség helyes gyógyítására, különös tekintettel a betegséget kiálló gyermekek véréből készített szérummal való gyógyításra.

Minea professzor a gerincvelő-megbetegedésekről beszélt, majd Parhon professzor felhívja a kormány figyelmét az elmebetegügy fontosságára. Dr. Preda Angliában szerzett pszichiáteri tapasztalatairól számol be. A többi előadások közül említésre méltó még dr. Szedlák Ödön aradi ideggyógyos előadása a gyógyíthatatlan elmebetegségről, mint válóokról.

Válóok-e az elmebetegség?

Előadásában egy elavult törvényekkel hívja fel a kongresszus figyelmét, amely szerint a házasság alatt szerzett elmebaj válóok nem képez. A törvény alkotói abból indultak ki, hogy az ilyen elmebetegségnek a nitvesi összetartásnak szükségessége még markánsabban jut kifejezésre, mint más testi betegségekénél, melyek szintén nem képeznek bontó okot. Szerintük nem is lehet biztosan megállapítani, hogy vajjon egy elmebaj nem-e gyógyulhat meg valamilyen körülmények között. Ez az indoklás helyén lehetett pár évtizeddel ezelőtt, de nem állhat fenn már ma, amikor a pszichiátria fejlettsége mellett meg tudjuk állapítani, hogy az elmebetegségek milyen formái gyógyulhatnak és milyennek nem. Ezzel a törvénnyel károsodás éri elsősorban az egészséges hitvestársat, a gyermeket, társadalmat s az államot. A feleség, ha a házasság erkölcsi nivóját meg akarja őrizni elmebeteg férje mellett, szervezetenként tökéletesre megy, a gyermekekre is káros hatással van, ha beteg szülők nevelik fel. Európa kulturális államai már régen módosították ezt a törvényt, úgy, hogyha az elmebetegség gyógyíthatatlansága megállapítható, a házasságot fel lehet bontani. Az előadó kijelenti, hogy olyan nőnek a sorsa, akit a törvény arra kényszerít, hogy életét elmebeteg férje mellett töltsse el, hasonló a hindu nők sorsához, kiket férjük holtteste mellett elégettek. Dr. Szedlák javasolta a kongresszusnak, hogy tanulmányozza a kérdést és tegyen előterjesztést a kormánynak a törvény megváltoztatására.

Gramofonok és lemezek

rendkívül nagyválasztékban és legolcsóbban 4439

HEGEDÜS cégne! Aradon

A közönség köréből.

— Lármas gyerekek laknak a Dezső-uccában. Kaptuk ma a következő panaszos levelet: Igen tisztelt Szerkesztő Ur! A Sft. Gheorghe (Dezső)-uccában lakók nevében kérem figyelmeztessék a lap utján a rendőrséget azokra az állapotokra, amelyek a Dezső-uccában uralkodnak. Egész nap egy percnyi csend nincsen ebben az uccában, az ittlakó gyermekek az uccán oly nagy lármát csapnak, hogy lehetetlenség otthon megmaradni. A lárman kívül pedig baltákkal vadossók és teljesen tönkrereszik az uccában levő fákat. Jó volna, ha a rendőrség figyelmeztetné a gyermekek szüleit, hogy ne engedjék egész nap csavarogni az uccán gyermekeiket akik egészen a késő esti órákig zavariják az ittlakók nyugalmát. Tisztelettel: Egy előfizető.

Ítélet előtt a második Reinitz-bünpör.

A terhelő tanuk egész légiója vonult fel a mai főtárgyaláson. — Reinitz kétségbeesett makacssággal tagad. — Este 7 órakor befejezték a vád- és védőbeszédet.

Ejjel 12 óráig még nem hirdették ki az ítéletet.

— Az Aradi Közlöny Szatmárra küldött tudósítójának telefonjelentése. —

A Reinitz-pör második napjának tárgyalásán sem csökken a közönség érdeklődése. Mindenki az előző nap eseményeit vitatja meg a törvényszéki palota előtt és a tárgyaló terem folyosóján. Összesen ötszáz jegyet bocsátottak ki a tárgyalásra és a jegyekkel valóságban börtönek az emberek. Kétháromszáz lejelet adnak egy-egy belépő jegyért. Reggel kilenc órakor már zsúfolva van a tárgyalóterem. Kilenc óra után néhány perccel bevezetik Reinitzot és utána jön a két védőügyvédje, dr. Borgida és dr. Burcus Traian. Érdekes, hogy az utóbbi a satmari cuzisták vezetője. Fél tizkor belépnek a bíróság tagjai és dr. Erdős Ferenc megnyitja a tárgyalást. Az első tanu Rozmarin Vilmos, a meggyilkolt Rozmarin Jenő fivére volt. Az elnök kérdéseire kijelenti, hogy bátyja meggyilkolásáról apjától szerzett tudomást. Nem ismerte Reinitzot és egészen lényegtelen vallomást tesz.

„Hozzon egy megbízható, erős embert.“

A következő tanu Wohl Henrik. Hosszadalmasan mondja el, hogy 1920. júliusában együtt utazott Rozmarin Jenővel és Reinitz Jakabbal. Később tudta meg, hogy a vonaton való találkozás után pár nappal meggyilkolták Rozmarin Jenőt.

Elnök: Ismerte maga Reinitzot és Rozmarin Jenőt?

Tanu: Rozmarint ismertem. Beszélgettem is vele és elmondotta, hogy Érmihályfalvára utazik, ahol jó üzleteket csinál. Reinitzot nem ismertem, de később, amikor szembesítettek vele, eszembe jutott, hogy ő volt Rozmarin utitársa.

Elnök: Milyen szakálla volt Reinitznek?

Tanu: Jól ápolt fekete szakálla, de sokkal rövidebb, mint ahogy később láttam. Azt nem tudom, hogy valódi, vagy állszakállt viselt, mert állandóan kinézett a vonat ablakán és alig egy pillanatig volt alkalom megnézni.

Muresan Mária tizenhét éves leány kihallgatása következik. Muresan Mária leánya Muresan György reszegepiskolti lakosnak, akinek a vád szerint Reinitz és Rozmarin a gyilkosság előtti éjszakán megszálltak.

Elnök: Ismeri ezt az embert?

Tanu: Igen. Ő volt az, aki fiatalabb társával megszállt nálunk. Azóta már többször láttam.

Elmondja, hogy tanuja volt egy beszélgetésnek, amely Reinitz és édesanyja között folyt le. Reinitz felszólította anyját, hogy menjen be a faluba és hozzon egy megbízható, erős embert. A fiatalabb vendég már akkor lepihent. Azt nem mondta Reinitz Jakab, hogy miért kell neki egy erős ember.

Reinitz a tanuhoz: Szóval maga rám ismert, pedig akkor szakállam volt.

Tanu: Hiszen azóta már sokszor láttam magát, minden kihallgatásnál szembe kerültünk egymással. Amikor legutóbb találkoztunk, meg volt a szakálla.

Az ügyész kéri a leány megesketését. A védők ellenzik azzal az indokolással, hogy a leány akkor még gyermek volt és nem tudhatja hiven reprodukálni a régen történt eseményeket. A bíróság visszavonul és elrendeli a leány megesketését. A védők semmiségi panaszt jelentenek be. Krausz Bernát tanu határozottan állítja, hogy 1920. júliusában együtt utazott Rozmarinnal és Reinitz Jakabbal.

A meggyilkolt menyasszonya semmit se vesztett..

Reinitz: Hogy lehet az? Hiszen a legutóbbi vallomásában azt mondotta, hogy maga mindig harmadik osztályon utazik. Én pedig beigazoltam, hogy sohasem utaztam harmadik, hanem második osztályon.

Tanu: Láttam magukat ugyanazon vonaton. Krausz Bernátot a védők tiltakozása ellenére, szintén megesketik.

A következő tanu kihallgatása élénk izgalmat váltott ki a hallgatóság körében. Ez a tanu Leven-

del Jolán, a meggyilkolt Rozmarin Jenő menyasszonya volt. Jelenleg Grosz Sándor szatmári kereskedő felesége. Nem tud jelentékenyebb részleteket, amelyek megvilágítanák a rejtélyes gyilkosság ügyét. Elmondja, hogy pénteken levelet kapott vőlegényétől, hogy vasnapra megérkezik, de többé nem látta. Közben meggyilkolták.

Elnök: Érte magát valami károsodás Rozmarin meggyilkolása miatt?

Tanu: Semmiféle károsodás nem ért. (Ez a kijelentés félig megbotránkozást, félig derült váltott ki a hallgatóságból.)

Eifelbaum Henrik érmihályfalvai vendéglőst, valamint leányát Gizellát és fiát hallgatja ki az elnök. Mind a hárman egybehangzóan vallják, hogy Reinitz és egy fiatalember, akit Reinitz fiának mondott, megszállt a vendéglőben. A vádlott Schwarz Jakabnak nevezte magát és ezen a néven írta alá a vendéglőnyvet.

Reinitz: Megmondottam maguknak, hogy azért használom a Schwarz nevet, mert csak ilyen névre van utazási igazolványom.

Eifelbaum Henrik: Én erre nem emlékszem, de úgy tudom, hogy maga akkor vörös szakállt viselt.

Reinitz: Nem igaz!

Egy mentő tanu.

A tanukat megesketik Frank Mihály tanu elmondja, hogy 1920-ban szappangyárat alapított Reinitz Jakabbal, de nem értett az üzlethez és a gyár megbukott. Akkor Reinitz nagyon szegény ember volt. Rubin Sámuel szintén látta a vádlottat Rozmarinnal a vonaton. Rosinger Hermann kihallgatása következik, az első tanu, aki muteni próbálja Reinitz Jakabot. Elmondja, hogy régen ismeri Reinitzot és nagyon gyakran találkoztak.

Elnök: Volt neki vörös szakáll?

Tanu: Soha. Mindig fekete szakállt viselt.

Elmondja továbbá, hogy jószívű, derék embernek ismerte Reinitzot, akiről nem tétellezheti föl, hogy gyilkosságot követett volna el. Róth Bernát órát hallgatták ki ezután, aki elmondja, hogy 1920-ban Reinitz bent járt az érmihályfalvai órasüzletében és órát vásárolt. Valaki akkor belépett és megszólította Reinitz Jakabot:

— Jó napot Friedmann ur!

— Én nem vagyok Friedmann — felelte Reinitz Jakab.

Kiderült, mint a tanu mondja, hogy akkor egy hasonló ember tartózkodott a községben.

Reinitz védőbeszéde.

A tanukihallgatások után a törvényszék orvosszakértője ismerteti a megtalált hulláról szóló leletet, majd pedig elnök felszólítja Reinitzot, hogy tegye meg észrevételeit.

Reinitz: Nagyságos elnök ur, mondtam már, hogy az öreg Rozmarin betanította a tanukat. Fogarassy Endre soffőr hajlandó vallomást tenni arról, hogy itt már nem az én elítéléséről van szó, hanem hogy az öreg Rozmarin 250.000 lejt akar rajtam keresni.

Elnök: Chirvainé is ki volt tanítva?

Reinitz: Olyan intelligens nő nincs a világban, aki négy esztendő után felismerné azt, akit mindössze csak három percig látott. Az ügyvédem néhány nappal ezelőtt találkozott Szatmáron Chirvainéval, akitől megkérdezte, hogy mit csinál itt. Chirvainé erre azt válaszolta, hogy tanuskodni jött, pedig egy szót sem tud az egész ügyről. Vallomása azért is furcsa, mert a halottal találtak egy órát, nálam is volt óra, amikor tehát állítólag találkoztunk, miért kérdeztem volna meg Chirvainétől, hogy hány óra?

Elnök: Üljön le Reinitz. Bennünket úgy sem sikerült meggyőznie. Itt vannak a dön-

tő tanuvallomások, hogy látták magát a meggyilkolt Rozmarin Jenővel.

A védelem ezután több tanu kihallgatását kéri, a törvényszék azonban a kérelmet elvetette. Délután a vád- és védőbeszédre került a sor. A tárgyalóteremben csak igen csekély érdeklődés nyilvánult meg a védő beszéde iránt. Burcus dr. Reinitz védője este 7 órakor fejezte be hatálmias védőbeszédét, amely után a törvényszék ítélethozatalra vonult vissza. Éjszaka féltizenkettőkor, amikor e sorokat írjuk, a bíróság még nem hirdette ki az ítéletet, amelyre pedig a törvényszék épülete előtt százakra menő, türelmes tömeg várakozik.

Deutsch Andor ezüstlakodalma.

A város társadalma melegen ünnepelte a jubiláns házaspárt.

(Arad szeptember 21.) Meleg, hangulatokban zokatlanul gazdag családi ünnepet ült ma Deutsch Andor közismert aradi nagykereskedő, aki házasságának negyedszázados évfordulóját ünnepelte. Huszonöt esztendővel ezelőtt vezette hoz Deutsch Andor az aradi társaságok seregéről és kedvességéről ismert és becézett Pollák Micit. És a boldog, harmonikus együttben lepergett huszonöt esztendő után ma a rencsekívánó barátok, ismerősök és tisztelők talmas tábora köszöntötte az ezüstlakodalmas A tengernyi virág, üdvözlés és szerencsekíméltó keretet adott az elmúlt negyedszázad volt érdemeinek, amelyre büszke megelégedéssel kinthet vissza a két köztisztelőben és közszben álló jubiláns. Deutsch Andor Arad társas és politikai életének kitűnő egvénsége, szak telyével pedig előkelő helyet vivott ki a város gazdasági életének fórumán. Általános szeretetnek örvendő felesége pedig tevékeny és eredményes jótékonyágával érdemelte ki a társadalom elismerését és a család számtalan barátjának tisztelőt.

Természetes tehát, hogy a mai ünnepen első sorban azok a testületek, egyesületek és intézmények fejezték ki ragaszkodó szeretetüket, amelyeknek élén hosszú évek óta önzetlen és fáradhatatlan energiával működik a két jubiláns. A mai ünnepon Vágvölgyi Laios dr. főrabbi vezetése alatt küldöttségileg jelent meg az izraelita templom előjárósága, továbbá dr. Schütz Henrik hitközségi elnök vezetésével a hitközség képviselőtestülete, amelynek az ünnepelt alelnöke. Vágvölgyi dr. és Schütz dr. megható, meleg szavakkal üdvözölt az ezüstlakodalmas párt, akik szemükben sürgőhulló könnyek között köszönték meg a szíves megemlékezést. A Lloyd-társulat nevében Stein Zsigmond alelnök, az Izraelita Nőegylet képviselőtársulatának Münz Mártonné üdvözölték a jubilánsokat. Purg László a Mezőgazdák igazgatóságának Demény Sándor a Kereskedelmi Testület, Jellinek József az Aradmegyei Takarékpénztár, Szöllösi Zsigmond dr. pedig az Összetartás szabadkőművespáholy üdvözlését tolmácsolták. Raituk kívül egész napon át egymást érték a szerencsekívánatok, a barátok, ismerősök és tisztelők mindegyike eljött, hogy jókívánásait kifejezhesse.

— Magyar mérnök építi Olaszország légi kikötőjét. Rómából jelentik: A kormány nemrég pályázatot irt ki egy légi kikötő építésére. Számos pályázat érkezett be. A pályázat elbírálásánál Faludi Jenő, egy fiatal magyar mérnök munkáját találták legjobbnak és neki adták a munkálatokat. Faludi két évvel ezelőtt költözött Rómába, ahol letette az előírt vizsgákat és elnyerte az építészdoktori diplomát. Ő volt az első magyar mérnök, aki olasz földiskolában ilyen diplomát kapott. Néhány hónappal ezelőtt hat olasz társával megnyerte Padova városrendezési pályázatát. A szeptember 5-én tartott nemzetközi kongresszuson pedig Faludy dr. volt az építési ügyek előadója. A szép karriert befutott fiatal magyar mérnök fia sikere általános feltűnést keltett.

HÍREK.

Angel polgármester Budapestre utazik

Aradváros értékeinek hazahozatala ismét aktuális.
— Legalább az Acsev. részvények megszerzése az utazás célja.

(Arad, szeptember 21.) Már esztendő óta folytat Aradváros tárgyalásokat arra vonatkozólag, hogy az 1918-ban Budapesten, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank trezoriában elhelyezett és több millió lejt képviselő értékeket hazahozhassa. Igen fontos az értékek hazahozatala azért is, mert az árvapénztár vagyona is itt fekszik és jogos tulajdonosaik nem tudnak hozzájukérni. Ma délelőtt újból szöbakerültek az értékek a permanens-bizottság ülésén.

Angel István dr. polgármester előadta, hogy egy újabb momentum merült fel, amely sürgőssé teszi az intézkedéseket. Az árvapénztári letétben 210 darab Acsev. részvény van és miniszteri rendelkezett a városhoz, amelyet felhívna arra, sürgősen intézkedjen a részvények lebélyegés és kicserélése iránt. A polgármester leszögezte, hogy a város megbízásából valakinek Budapestre kell utaznia és intézkedni, hogy az értékek kihozhatók. Amennyiben ez nem sikerülne, legelőször az Acsev. részvények ügyét kell elintézní. A bizottság ezért megbízta Angel dr. polgármestert, hogy a legközelebbi napokban Budapestre és intézze el ezt a kérdést.

— Angol kölcsönt kínálnak romániai városoknak. Bucurestiből jelentik: Ghyll bankár, az előző kormány uralma idején több várt angol kölcsön ügyében tárgyalt, tegnap javaslatot terjesztett a belügyminisztérium elé, amelyben késznek nyilatkozik a kölcsöntárgyalásokat a különböző városokkal újból felvenni. A kormány Bratianu Vintila pénzügyminiszter hazaérkezését várja és majd vele együtt foglalkozik a nagyszabású városi kölcsönakcióval.

— Csökken a gyermekparalízis járványa Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A gyermekparalízis járvány csökkenőben van. Tegnap csak egyetlen újabb megbetegedési eset fordult elő.

— Az angol sajtó az optánsperéről. Londonból jelentik: Az egész sajtó kommentálja az optánsperet. A Morningpost határozottan Magyarországot ellen ír. A Times meg van elégedve a genfi eredményekkel, amelyek szerinte rompromisszum alapját képezik. A Westminster Gazette szerint végleges megoldás lehetetlen volt, bizonyos angol propagandisták miatt, akik a magyar közvéleményben felbuzdították a békeszerződés revíziójának igényét és ezért most Budapest keserű illúziókat él át.

— Negyvenöt millió kárt okozott a bucovinai árvíz. Bucurestiből jelentik: A bucovinai áradások okozta károk 45 millió lejt tesznek ki.

— Cáfolták Briand és Stresemann találkozásának híreit. Párisból jelentik: A Matin mai számában cáfolja azt a hírt, amely szerint Briand Stresemannal bizalmasan megbeszélte volna, hogy Torryben találkozást rendeznek. Mindössze annyi az igaz, hogy nagyobb társaságban együtt voltak és sokat beszélgettek, azonban a rajnai megszállásról nem volt szó.

— Lupu dr. nem tárgyalt a szovjet delegátusaival. Genfből jelentik: A Rador tudósítója megmutatta Titulescu külügyminiszternek a román lapokba azokat a jelentéseket, amelyek szerint dr. Lupu tárgyalásokat folytat a szovjet delegátussal. A külügyminiszter kijelentette, hogy ezek a hírek teljesen fantasztikusak. Genfben egyetlen szovjet delegátus sincsen. Dr. Lupu a leglelkismeretesebben teljesítette a feladatát, mint az ország delegátusa a Népszövetségnek. Az ellene intézett támadások teljesen alaptalanok.

— Az olasz parasztságnak nem kell a faszizmus. Bucurestiből jelentik: A Cuvantul magántávirata szerint egész Olaszországban az olasz parasztság heves megmozdulása konstataható a faszizmus ellen. A kormány a rendet csak nehezen tudja fenntartani. Az agrárreform miatt számos tüntetés történt.

— Külügyminisztérium. A brüsszeli jelentések szerint a belga kormány nem vette tudomásul Vandervelde külügyminiszter jelentését arról, hogy a Népszövetség tanácsa nem vette fel Belgiumot. Emiatt a belga külügyminiszter lemondása küszöbön áll. Tegnap betértesztette jelentését a minisztertanácsban, amely igen viharos volt és az ülés után a királyi palotába sietett. Lemondását mára várják.

— Kicserélik a város régi Astra-részvényeit. A város vezetősége birtokában jelenleg 1200 régi Astra-részvény van, amelynek új részvényekre való kicserélése ügyében már régebbi idő óta folytat a város tárgyalásokat. Ma délelőtt Angel István dr. polgármester újabb tárgyalásokat folytatott a gyár igazgatóságával, amellyel megállapodott, hogy a város régi részvényeit a közeli napokban kicserélik.

— Agyonlőtte magát egy tábori lelkész Galatiban. Galatiból jelentik: Megrendítő öngyilkosság történt ma Galati egyik előkelő szállójában. Titianu Constantin tábori lelkész, aki legutóbb a tulceai helyőrségben teljesített szolgálatot és néhány nappal ezelőtt szülei látogatására érkezett Galatiba, ma reggel három revolverlövessel véget vetett életének. A tábori lelkész már régen hangoztatta, hogy öngyilkosságot követ el, mert nem bírja rettenetes szenvedéseit. Az aránylag még fiatal pap a háború alatt frontszolgálatot teljesített és a harctéren súlyos tudóvetszt kapott. Minden gyógyítási kísérlet hiábavalónak bizonyult s Titianu ezért annyira elkeseredett, hogy miután tegnap elbucszott szüleitől, szállodai szobát bérelt, ahol egy árvirrasztott éjszaka után öngyilkos lett. Levelet hagyott hátra, amelyben kéri, bocsássák meg keresztényietlen tetteit, de már nem bírta tovább földi szenvedéseit.

Angol trikó kelmék KELL és KRAUSZNAL Arad.

— Sorozatos tűzvészek Galatiban. Galatiból jelentik: Galatiban alig mulik el nap nagyobb tüzeset nélkül. Szinte már megdöbbenő ez a sorozatos szerencsétlenség, amelynek keletkezési oka felől még mindig nincs pozitív megállapítás az ottani rendőrségnek. Ma hajnalra a Constantin-féle hatalmas épületfa raktár és a vele szomszédos butorgyár épületei hamvadtak el. A tűz a gépház közelében keletkezett és rövidesen a közeli épületekre is áterjedt. A rendőrségnek az a gyanuja, hogy a gyújtogatás bosszu műve és valószínűnek tartják, hogy egy munkás égő gyufát dobott a gépházban elfolyt benzínre, amelynek következtében azután a gépek nagyrésze is elpusztult. A vizsgálatot a legnagyobb eréllyel folytatják.

— Bombákat találtak a Kisenevbe menő vonaton. Bucurestiből jelentik: A Kisenev melletti Wistierniteni állomásonál egy teherkocsiban több csomag ekrazitot, valamint hatvan méter hosszú gyújtószinort találtak. A kocsit Vaslouból küldték a kisenevi Banca Bessarabia címére. A hatóság megindította a nyomozást.

— Eltűnt egy 17 éves aradi fiú és egy 16 éves leány. Az aradi rendőrség tegnap Holán Miklósné Teiul Domnei-uca 21. szám alatti lakosnő bejelentette, hogy tizenhét esztendő Miklós nevű fia négy nappal ezelőtt elment hazulról és azóta nyomtalanul eltűnt. A fiú barátai társaságában játszani ment és este hiába várták haza, még a barátai sem tudtak róla semmit sem mondani. Eltűnésekor kávészínű ruhát és sapkát viselt. — Lázár András Cuza Voda-ucai lakos ma reggel bejelentette a rendőrségnek, hogy nevelt leánya, Paskuti Anna két nappal ezelőtt eltűnt. A fiatal, mindössze tizenhat esztendő leány otthon dolgozott, egyszerre kiment a lakásból és azóta nem tudják, hová lett. Nem volt uccára öltözve és mezitláb ment el. Azt hitték először, hogy valamelyik szomszédnál van látogatóban, de amikor este nem jelentkezett, derült ki, hogy eltűnt. Azóta semmit sem hallottak felőle. A fiatal leány fekete haju, eton frizurát viselt és rózsaszínű ruha volt rajta. Aki az eltűntekről valamit tudna, jelentse be azt a rendőrség bünygi osztályán. A rendőrség most azt kutatja, nincs-e összefüggés a két bejelentett eltűnés között.

— Angol hajózási szakértő jön Romániába. Bucurestiből jelentik: Szeptember 24-én érkezik az országba Sandemann Akten angol szakértő, aki a Népszövetség megbízásából tanulmányozni fogja a Duna hajózást és a forgalom csökkenésének okait.

— Megszűnt a cionisták egyetlen német lapja. Bécsből jelentik: A cionisták egyetlen németnyelvű lapja, a Wiener Morgenzeitung megszűnt.

— A francia kormány Rakovszky visszahívását követeli a szovjettől. Párisból jelentik: A Matin híradása szerint Merbelle moszkvai francia nagykövete kormányra nevében felszólította a szovjettet, hívja vissza Rakovszkyt. A francia kormány ezzel indokolta kívánságát, hogy Rakovszky személye nem alkalmas a francia—orosz tárgyalások irányítására. A Matin szerint Csicserin ezúttal belátja, hogy Rakovszkyt el kell távolítani.

— Eltemették özvegy Müller Józsefnét. Rokonok és ismerősök nagyszámu gyászmenete kísérte ma délután utolsó utjára özv. Müller Józsefné közszertetben állott idős aradi uriasszonyt. Az elhunyt koporsóját a gyászszertartás alatt a mélyen lesújtott, közismert és előkelő Müller-, Róth-, Frick- és Moldovan-családok tagjai állták körül.

— Nem kapnak amnesztiát a bécsi forradalmárok. Bécsből jelentik: Az emlékezetes július 15-iki bécsi forrongások vádlottjainak egyrésze abban reménykedett, hogy amnesztiát kapnak. Kormánykörökből származó értesülésünk szerint szó sem lehet arról, hogy a forradalom vádlottjai amnesztiában részesüljenek, miután a letartóztatottak ellen súlyos vádak emelnek: így gyújtogatással, lázadásal, hazaárulással vádolják a forradalom letartóztatott résztvevőit. Szó lehet arról, hogy egyeseknek, akiket érdemeseknek találnak a kegyelemre, engedjék büntetésüket, vagy annak egy részét, erre csak az összes bűnpek befeljezése után kerülhet sor. Így a sajtó egy részének általános amnesztiát célzó propagandája teljesen kilátástalan.

— Aradi író nagy sikere Szlovénzkóban. Pozsonyból jelentik: Szántó György, aradi író vasárnap este Léva városában pompásan sikerült szerzői estét tartott. A vak Szántó György novelláit és verseit felesége a közönség rendkívüli tetszése mellett olvasta fel. A publikum melegen ünnepelte a tehetséges aradi író. Utána Földes Sándor olvasta fel verseit nagy sikerrel, majd Fábry Zoltán kassai író tartott mélyen járó előadást „Emberirodalom” címen.

— Cernautiban egy diák megverte tanárját. Cernautiban újabb diákcincidens történt. A zsidó állami gimnáziumban a napokban folyt le a szeptemberi javítóvizsgálatok. Az eregmény kihirdetése azonban késett és csak hamar az a hír terjedt el, hogy a tanfelügyelőség revíziója késlelteti az eredmény kihirdetését, mivel 17 jelentkezőből 14 tanuló bukott el és ezt a tanfelügyelőség felülvizsgálmi óhajította. A hosszas bizonytalanság tulfütötte az érdekelt diákok kedélyét és egyik, Sonnenfeld nevű tanuló, összeszólalkozva a vizsgáztató tanárral, felelősségre vonta, hogy milyen az eredmény. A tanár megróvó válaszára a diák inzultálta a tanárt és elmenekült. Később azonban a rendőrség letartóztatta és átadták az ügyészségnek.

Szörmebundák óriási választékban

„VICTORIA” női confectio divatházban Arad, a Dáciával szemben

— Öngyilkos aradi aggastyán. Ma hajnalban öt óra tájban a Brezcianu-utca (Legelő-sor) 161. számú házból értesítették az aradi harmadik kerületi rendőrséget, hogy a házban öngyilkosságot követett el egy öreg ember. Manoilescu rendőrkormányzó, a kerületi rendőrség vezetője ment ki az ügyeletes rendőrorvossal és ott találták a ház udvarán, egy nagyobb szilvafára felakasztva Pasculescu Miklós hetvenöt éves volt gazdálkodó holttestét. Az öreg ember még korán este követhette el az öngyilkosságot, a házban levő lakásból székkel s kötelet vitt ki magával, a széket a szilvafa alá tette, aztán felakasztotta magát. Tettét azonban csak a hajnali órákban vették észre, amikor már régen meghalt. Hogy öngyilkosságát miért követte el, nem tudják.

— Október 26-án szentelik fel az otlacai és sebisi iskolákat. Ismeretes, hogy a megyei prefektura szeptember 15-ére tüzte ki az otlacai és sebisi iskolák felszentelését, amelyen négy miniszter jelentik meg. A különböző akadályok miatt a prefektura újból elhalasztotta az ünnepeket, amelynek a pontos dátumát október 26-án állapította meg.

— Százmillós fizetésképtelenség Bucarestben. Bucarestből jelentik: A Manestalian cég, egyike az ország legnagyobb gabona exportőre, ma fizetésképtelenségét jelentett. A passzívák több százmillió lejre rúgnak.

— Kigyulladt egy budapesti selyemgyár. Budapestről jelentik: Ma délelőtt kigyulladt a Magyar Selyemgyár váciúti telepe. A pinchelyiségben levő áru és csomagolókészlet odaégett, azonban a többi sikerült a kivonult tűzoltóknak megmenteni. Hatalmas munkával akadályozta meg a tűzoltóság az óriási telep teljes pusztulását.

— Csak hétfőn kezdik meg a városi illetékek kivetését. Beszámoltunk arról, hogy a város vezetőségének intézkedésére csütörtökön kezdik meg az adókivetéseket. Az előkészületek során ma azonban kiderült, hogy a kivetési munkálatok néhány napos halasztást szenvednek és csak hétfőn kezdik meg a városi adókivetéseket. Ezen a héten még összehívják az adókivető közegeket és együttesen instruálják őket a teendőkről, hogy mindenütt egyöntetűen járjanak el.

— Könecke pilóta utban van Konstantinápoly felé. Belgrádból jelentik: Könecke német pilóta, aki Tokión keresztül a Csendes Óceán átreptetésére vállalkozott, tegnap éjjel repült át gépével a város felett. A repülő nem állott meg, hanem tovább folytatta útját Konstantinápoly felé.

— Forgalmi rendőrök az aradi uccákon. Az aradi államrendőrség forgalmi osztálya érdekes újítást léptetett életbe. A mai naptól tíz forgalmi rendőr vigyáz Aradon a forgalom akadálytalan lebonyolítására. A forgalmi rendőrök részére külön támvérsapka készül és az Aradnak világvárosi szint kölcsönző rendőrök a legforgalmasabb uccák kereszteződésénél helyezkednek el.

— A katonai ügyosztály felhívása. Az aradi katonai ügyosztály felhívja az 1907-8-ban született katonaköteleseket, hogy jelentkezzenek az ügyosztálynál. Ugyancsak jelentkezniük kell azoknak, akiknek katonakönyveik hiányos adatokat tartalmaznak.

— Még öt árvát vesznek fel a gyermekmenhelyre című hírünkkel kapcsolatban dr. Olariu Cornél, a gyermekmenhely igazgatója, annak közlésére kér fel bennünket, hogy a város az árvaházba veszi fel a gyermekeket. A gyermekmenhelyre kizárólag az igazgató veszi fel a gyermekeket.

— Halálos autókatasztrófa Milanóban. Milanóból jelentik: Egy Perugiana négyesemélyes autó 90 kilométeres sebességgel haladva, gumidefektest kapott. A kocsit az árokba zuhant, két utasa meghalt, kettő súlyos sérüléseket szenvedett. A halottak egyike Vincenzo Staffa, az ismert motorkerékpárversenyző.

— Elkészült a városi közüzemek mérlege. A város felügyelő bizottsága tíz nap óta vizsgálja felül az egyes városi üzemek könyveit, számadásait és mérlegeit. A bizottság a vizsgálat során mindent rendbenlétnek talált és ma összeállította az üzemek mérlegeit és nyereség-vesztés számait, amelyeket a közeli napokban nyilvánosságra is hoznak.

— Bacillusokkal fertőzött a smeeni híres csodaforrás. Bucarestből jelentik: Buzau vármegye prefektusa felterjesztést intézett az egészségügyi minisztériumhoz, amelyben jelenti, hogy a smeeni csodaforrás vize fertőzött, infekcióra alkalmat adó. Az állítólagos csodaforrású víz nem is irthó, tele van bacillusokkal és csirákkal. A főorvos sürgős intézkedéseket kér a csodaforrásból keletkező járványos betegségek megállítására érdekében.

— Rágalmazás miatt elítéltek egy volt magyar szocialista képviselőt. Budapestről táviratozzák: Batitz Gyula volt szocialista képviselőt a törvényszék, Szolnokváros tanácsa által indított rágalmazási pörben, egy havi fogságra és négyszáz pengő pénzbüntetésre ítélte. A képviselő egy újságban azzal vádolta meg a tanácsot, hogy az építkezéseknél szabálytalanságot követtek el és megvesztegették a tanács tagjait az építőmesterek.

Gyújtogatók tartják rémületben Pancotát.

Tegnap éjjel egy szalmakazal gyulladt ki. — Misztikus forrásból fenyegető értesítések érkeznek a módosabb gazdákhöz.

(Az Aradi Közlöny tudósítójának telefonjelentése.) A rejtélyes pancotai tüzesetek száma tegnapi egy ugyancsak titokzatos tüzesettel szaporodott. Ezuttal özv. Weber Antalné birtokosnőnek a község szívében fekvő telkén gyulladt ki egy hatalmas szalmakazal, amelynek vörös fénye páni félelmet idézett elő a lakosság körében. A tűz váratlanul, valamivel éjjel előtt tört ki s mire észrevették, már teljesen lángban állott a hatalmas szalmakazal, Weberné egész takarmánykészlete. A meglehetősen erős éjszakai szélben nagy veszély fenyegette Schmidt Antal állami tanító házát is, amennyiben a szél hatalmas szikrazáport zúdított a közvetlen közelben levő épületre. A tűz nagyságára jellemző, hogy a hősz lángokat a tűz-

oltóknak megfeszített munka árán csak a hajnali órákban sikerült megfékezni és a további veszélyt elhárítani. Popescu Sándor, községi jegyző a csendőrséggel karöltve ma reggel bevezette a vizsgálatot és ezuttal is azt a megállapítást tették, hogy a tüzet feltétlenül szándékos gyújtogatás okozta, amennyiben az esőtől elázott földön a kert hosszában friss lábnyomokat fedeztek fel. A tegnapi éjszakai tűz következtében Pancota lakossága a legnagyobb bizonytalanságban van, miután olyan hírek is elterjedtek, hogy a rejtélyes gyújtogató egész Pancotát a tűz martalékává akarja tenni s egyesek máris titokzatos értesítést kapak, hogy most rajtuk a sor. A hegylajai misztikum ügyében az illetékes hatóságok a legelvésebb nyomozást vezették be.

Egy főorvos tragikus halála a sátmari törvényszéken.

Wagner József dr.-t, a nagybányai szanatorium tulajdonos-főorvosát tanuvallomás közben szívszélhüvés érte és meghalt.

(Az Aradi Közlöny sátmari tudósítójának távirata.) Tegnap délután halálos szerencsétlenség történt a sátmari törvényszéken. A Spireanu-Dascal tanács előtt özvegy Stécz Ilona és özvegy Mayer Ferencné bábák állottak szabálytalanságokkal vádolva. Az egyik vádlott, özvegy Mayerné tárgyalás közben rosszul lett, mire dr. Wagner József, a nagybányai Wagner-szanatorium tulajdonosa, aki tanuként szerepelt ebben az ügyben, hozzászé-
— Semmi, én is szoktam így rosszul lenni

mondotta mosolyogva.

Az asszony tényleg hamarosan magához tért és folytatták a tárgyalást. Csakhamar sorra került dr. Wagner kihallgatása. Logikusan és folyékonyan adta elő vallomását, míg egyszerre megakadt és elhalványodott.

— Talán valami baj van? — kérdezte az elnök.

— Huszonötezer embert tett hajléktalanná az árvíz. Mexikóból jelentik: A Lerma folyó áradása 25.000 embert tett hajléktalanná. Acambaraában a házaknak több mint a fele beomlott, a környék lakossága mindenét hátrahagyva menekül. Calles elnök segélyakciót szervez.

— Meglepetést fog kelteni a nercegprimási szék betöltése. Budapestről táviratozzák: Ernst Sándor képviselő, a keresztény gazdasági párt elnöke, ma hosszas beszélgetést folytatott a miniszterelnök helyettesével, Vass miniszterrel. A megbeszélés után Ernst kijelentette, hogy a primási szék betöltéséről semmit sem tud, azonban kétségtelen, hogy a döntés óriási meglepetést fog kiváltani. Politikai körökben egyébként arra számítanak, hogy legkésőbb október 16-ig, a parlament megnyitását megelőzően a kinevezés.

— Kommunisták véres tüntetése az amerikai légió ellen. Párisból táviratozzák: A National jelentése szerint a kommunisták Besanconban tüntetést kíséreltek meg az amerikai légió ellen. A rendőrség azonban még idejében beavatkozott, mire a kommunisták, akiknek vezetőit letartóztatták, megostromolták a rendőrfőnökséget. Több könnyebb sebesülés történt. Huszonhét embert letartóztattak.

— Egymásnak rohant két autó a cernauti országúton. Cernautiból jelentik: Véres autószerencsétlenség történt tegnap délután Cernauti közelében. Fuchs cernauti butorgyári igazgató gépkocsija teljes sebességgel haladva, néhány kilométernyire a várostól egy éles kanyarnál összeütközött Della Scola gróf ismert besszarábiai nagybirtokos szembe jövő autójával. Az összeütközés olyan heves volt, hogy mind a két autó összetörve az utszéli árokba fordult. Az utasok közül Fuchs igazgató egyik vendége arcán szenvedett súlyos sérülést, míg a többieknek csodálatosképpen egy kis rázkódástól és ijedségtől eltekintve, semmi baja nem történt.

— Semmi, muló rosszullét. Ki kell nyitni az ablakot — felelte dr. Wagner.

Az orvos tényleg jobban is lett és folytatva vallomását, amelynek végeztével leült az egyik padra. Hamarosan azonban újból elsápadt és ajultan fordult le a padról. Az elnök nyomban felfüggesztette a tárgyalást, a két szülész nő odarohant dr. Wagnerhez és lemosták az arcát, majd mesterséges lélegzést alkalmaztak, de minden hiábavaló volt. Dr. Wagner József mind nehezebben lélegzett, majd szederjessé vált arccal holtan lehanyallott. Mire a közben előhívott orvos megérkezett, már csak a beállott halált konstatálhatta. Megállapítást nyert, hogy az 55 éves orvos asztmában és szívélzsírosodásban szenvedett s halálát is egy hirtelen asztmatikus roham idézte elő. A tragikus végű orvos holttestét ma Nagybányára szállították. Halála nagy részvétet keletkezett az egész vidéken, ahol nagyon jól ismerték és szerették a kiváló orvost.

— Aradmegye és Aradváros nyugdíjasai szervezkedő nagygyűlésüket e hó 20-án elmaradt gyűlésük helyett 25-én délelőtt tartják meg 9 órai kezdettel az aradi városháza nagytermében, vagy ha ez szüknek bizonyulna, a Kulturpalota nagytermében. Az előzetes munkálatokat előkészítő bizottság pedig e hó 22-én este 7 órai kezdettel tartja megbeszélését a Vadászkiért kistermében.

— Véres harcok a nicaraguai forradalmárokkal. Newyorkból jelentik: A nicaraguai jelentések szerint tegnap harc támadt egy amerikai tengerészcsapat és a nicaraguai forradalmárok között. A harcban egy tengerész és 20 forradalmár esett el. A washingtoni tengerészeti kormány újabb csapatokat küldött megerősítésül a nicaraguai partvidékre.

— H. Sziklay Gizl Strada Cercetasilor (Szent Pál-uccai) tánciskolájában október hó 3-án új kezdő táncolón kezdődik.

Hegedü-zongora-iskolák és gyakorl. Kernelnél.

— „Háborúság az aradi esperantisták közt” címmel megjelent hírünkre vonatkozólag ma Bartha István, a „Minerva” esperanto-liivatal egyik vezetője, annak közlésére kért fel bennünket, hogy az aradi esperantisták között semmi háborúság nincs. Ő tegnap hozzánk beküldött levelében csak azt akarta nyilvánosságra hozni, hogy a „Minerva” esperanto osztálya (most esperanto iroda) továbbra is fennáll. A volt esperanto tagok nagyrésze ugyan már néhány hónappal ezelőtt megvált a „Minervá”-tól és egyesültek a „Josif Vulcan” iskolai csoporttal. Ennek következtében most fuzió újabban nem jött létre, de háborúság sincs.

Selyemsállal

fojtották meg Forgács Annát.

Minnich dr. szenzációs jelentése az ügyészséghez, mely új vádindítványt készített Erdélyi dr. ellen.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának telefonjelentése.) Ma érkezett haza dr. Minnich törvényszéki orvos, aki résztvett a gráci orvoskongresszuson. Az orvos privátim elbeszélgetett Pregel gráci tanárral, a Nobel-díjas törvényszéki vegyvizsgálóval, aki Forgács Anna belső részelt megvizsgálta. A tanár kijelentette, hogy a legtisztábban felismerte a fojtogatás nyomait, azonban azok nem kéztől, hanem selyemzsinórtól erednek. Minden valószínűség szerint a gyilkos selyemsállalával fojtogatta Forgács Annát. A belsőrészek megvizsgálásánál kétségtelenül megállapították a veronál nyomait. Is. Minnich dr. be is terjesztette ezt a vallomását az ügyészségnek, amely azonnal új vádindítványt készített. Ebben azzal vádolják dr. Erdélyi Bélát, hogy beletaszította a szakadékba feleségét, majd veronált adott be neki és végül, hogy a halált siettesse, saját selyemsállalával fojtotta meg.

Egy későn este érkezett távirati jelentés szerint Strache főügyész ma közölte a sajtó képviselőivel, hogy Klagenfurtból megérkeztek Erdélyi dr. ügyére vonatkozó régen várt nyomozati iratok, helyszíni rajzok és orvosi szakvélemények. Pregel tanár ismert véleménye adatokkal van alátámasztva és így megerősödött a nyomatékos gyanú, hogy Erdélyi dr. meggyilkolta feleségét.

Művészet.

* Az aradi színház bérletrendszere. Falragaszok adják hírül a közönségnek, hogy október elsején megnyílnak a színház kapui. A színház igazgatósága az idei szezonra olyan társulatot szervezett, amely a legjobb Erdély területén. A társulat tagjai mind kipróbált erők, akiknek művészetében mindenkor gyönyörködött a közönség. Az előlekből ítélve Arad közönsége fokozott érdeklődéssel tekint az új szezon elé, amelyben úgy az igazgatóság, mint a szintársulat be fogja váltani a hozzáfűzött reményeket. Minthogy a színház anyagi bázisa a bérlet, a színház igazgatósága az idén is bevezeti a már eddig jól bevált hármas bérletrendszert, az A, B, C bérletet. Az igazgatóság ezuton is felhívja a közönséget, hogy minél előbb biztosítsa a maga megszokott helyét. A bérletek a következők: Nagypáholy 30.000 lej, elsőrendű földszinti páholy 20.000 lej, elsőemeleti páholy 16.000 lej, elsőrendű zsölve 5500 lej, másodrendű zsölve 5050 lej, támlásszék 3900 lej, zárt-szék 3020 lej.

* Az erdélyi és hánsági román hírlapírók egyesülete f. hó 24-én, délután 5 órakor szép és nívós hangversenyt rendez az aradi Kulturpalotában a következő műsorral: 1. Cotrus A. felolvasást tart „Erdély múlt és jövő sajtójáról”. 2. Róna Dezső: Prolog a Bajazzó-ból. Der greise Kopf. a Trockne Blumen. 3. Gutu T.: Hegedűjáték operákból és román népdalok, zongorán kíséri dr. Mezey, konz. igazgató. 4. Barbura Iris: Szavallatok 5. Szentgyörgyi Mária: Operaének. 6. Éghy Ghissa tanítványai klasszikus táncokat adnak elő. 7. Csányi Máttyás: Zongorán játszik operákból és román szerzőktől. A zongorakíséretet Csányi Máttyás látja el. Belépti díjak: I. hely 50 lej, II. hely 30 lej, III. hely 20 lej, karzat (a tanulóifjúságnak fentartva) 10 lej. Jegyek előváltathatók a „Libraria dicezana” könyvkereskedésben, este a pénztárnál.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.
Cenzura: Prefectura Judetului.

Erzsébet Mozgó

Az előadások ma, csütörtökön d. u. 4, 7 és 10 órakor a teremben és szép idő esetén 8 órakor a kerthelyiségben is pontosan kezdődnek.

BEN-HUR Vasárnapig műsoron!

Kibővített eredeti zenekísérettel. Pénztárnyitás d. e. 10 órakor! Felkérjük a t. közönséget a délutáni előadások látogatására, hogy az esti nagy tolongás elkerülhető legyen. — Itt lejegyezzük meg, hogy ezen előadások is oly precízen lesznek lejátéva, mint az estiek.

Borzalmas rablógyilkosság egy regáti városkában.

Elszánt banditák nagy kegyetlenséggel meggyilkolták a város rendőrprefektusának szüleit és lakásukat kifosztották.

Tecuciból jelentik: Bestiális kegyetlenséggel elkövetett kettős rablógyilkosság történt ma hajnalban Tecuci városkában. A megdöbentő bünténynek a tecuci rendőrfőnök szülei, Oheorghe Mironescu és Idős neje estek áldozatai, akiket a banditák éjszakának idején, valószínűleg álmukban leptek meg és több készsúrással lemészárolták, majd a lakásban és az üzletben talált készpénzt, értékebb holmikat és árukat magukhoz véve, nyomtalanul elmenekültek.

A véres gáztettnek a késő reggeli órákban jöttek nyomára, amikor a szomszédoknak gyanus volt, hogy a máskor korán kelő Mironescu ma reggel nem nyitotta ki üzletét. A lezárt lakás mögött szörnyű trágédiát sejtő szomszédok az esetről nyomban jelentést tettek Mironescu rendőrfőnöknek, aki nyomban a helyszínre ment és intézkedett, hogy a lakás ajtaját törjék fel. Elsőnek szüleit hálószobájába

lépve, iszonyatos kép tárult a rendőrfőnök elé: apja és anyja vérbefagyva, holtan feküdt egymás mellett az ágyon és a két szerencsétlen ember arca szinte a felismerhetetlenségig össze volt szurkálva. A lakásban mindenütt a legteljesebb felzárkódás mutatkozott, ami arra vall, hogy a banditák türelmetlenül kutattak értékek után és közben mindent feldúltak.

A hálószoba s az üzlet közötti küszöbön fekküdt egy hatalmas, véres konyhakés, amelylyel a büntényt elkövették a banditák, akik valószínűleg négyen-öten lehettek. Az üzlet melletti ivóban egy rongyos katonasapkát és egy szűrt talált a rendőrség és úgy gondolják, hogy ezeket a ruhadarabokat a gyilkosok hagyták maguk után. A bestiális banditák kézrekerítésére érelyes intézkedések történtek s eddig már hét embert letartóztattak, kikről a rendőrség azt gyanítja, hogy ők követték el a kettős rablógyilkosságot.

Közgazdaság.

Zürichben 8.22 a lej.

Helyi valutaárak. (Szeptember hó 21.)
Kifizetések: Berlin 38.80, Amsterdam 65.35, Newyork 162.50, London 792, Páris 6.33, Milánó 8.88, Prága 4.83, Budapest 28.50, Zágráb 2.86.50, Bécs 22.97.50, Zürich 31.40. — Áru: Márka 38.50, dollár 161, angol font 790, irancia frank 6.45, olasz lira 8.80, cseh korona 4.80, pengő 28.50, dinár 2.80, osztrák schilling 23.10, svájci frank 31.20. — Pénz: Márka 38, dollár 159, angol font 780, francia frank 6.25, olasz lira 8.40, cseh korona 4.70, pengő 28.20, dinár 2.70, osztrák schilling 22.90, svájci frank 30.80. — Irányzat: lanyha.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Szept. hó 21.)
Kifizetések: Páris 6.36, Berlin 38.55, London 787, Newyork 161.50, Milánó 8.83, Zürich 31.20, Prága 4.80, Bécs 22.85. — Valuták: Napoleon 645, német márka 38.35, leva 1.18, török lira 0.83.50, angol font 785, francia frank 6.40, svájci frank 31.25, olasz lira 8.85, drachma 2.15, dinár 2.86, lengyel zloty 18, dollár 160, osztrák schilling 23.15, cseh korona 4.75.
Zürichi tőzsdenyitás. (Szeptember hó 21.)
Berlin 123.47.50, Amsterdam 207.80, Newyork 518.55, London 2523.25, Milánó 28.25.50, Páris 20.34.50, Prága 15.37, Budapest 90.70, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.21, Varsó 58, Bécs 73.07.50.

Zürichi tőzsdezárlat. (Szeptember hó 21.)
Berlin 123.52.50, Amsterdam 207.85, Newyork 518.62.50, London 2524, Páris 20.35, Milánó 28.25, Prága 15.36.50, Budapest 90.70, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.22, Varsó 58, Bécs 73.10.

= A Leszámitolóbank Részvénytársaság korábbi közgyűlésén nyert felhatalmazás alapján alaptőkéjének 12,000.000 lejről 24 millió lejre való felemelése, melyre vonatkozólag az illetékes felettes hatóságok engedélyét megkapta, aktuális lett. Utalunk erre vonatkozólag az intézetnek lapunk mai számában megjelent hirdetésnyére, amely szerint a kibocsátandó 20,000 darab részvényből annak fele a régi részvényeseknek 750 lejes árban való átvételre ajánlatik fel, míg a fennmaradó 10,000 darab részvény a legutóbbi közgyűlés felhatalmazása alapján szabad kézből kerül eladásra, de nem

850 lejes árfolyamon alul. A bank ezzel módot kíván nyújtani mindazon üzletbarátainak, kik eddig az intézet részvényei felett nem rendelkeztek, hogy közvetlenül juthassanak azok birtokába, mindamellett az intézet régi részvényeseinek ily irányú kívánásait, melyek az elővételi jog gyakorlása alkalmával bejelentendők, az új érdeklődőkkel szemben előnyös elbánásban fognak részesülni. Az új részvényesek csak 1928. január 1-től kezdődőleg részesülnek az intézet üzleteredményében, megjegyezvén, hogy a tavalyi üzletévre 20 % osztalék fejében 120 lej került részvényenként kifizetésre, mely osztalék előreláthatólag a folyó üzletévre is fentartható lesz. Az utolsó mérleg szerint a bank 12,000.000 lej alaptőke mellett ca. hat és félmillió lej nyílt tartalékalapok felett rendelkezik.

Rádió-műsor.

Csütörtök, szeptember 22. Bécs. 4.15. Hangverseny. 8. Vig novellák. 9. Énekhangverseny. — Berlin. 5.30. Hangverseny. 8.30. Hangverseny. 8. Énekhangverseny. — Bern. 4. Hangverseny. 8. Énekhangverseny. — Breslau. 4.30. Hangverseny. 10.15. Táncczene. — Brünn. 7. Kamarazene. 8. Hangverseny. — Frankfurt. 4.30. R. Wagner-délután. 7. Wagner Lohengrinje. — Hamburg. 4.15. Táncczene. 8. Kurve Links. Vigjáték három felvonásban. — Lipcse. 9.15. Hangverseny. 8.15. Színházi előadás. — Milánó. 4.15. Jazz-band. 5.20. Gyermekkar-ének. 8.45. Zenekari hangverseny. — München. 4. Hangverseny. 5. Schrammelzene. 8.20. Színelőadás. — Nápoly. 5.10. Szórakoztató zene. 9. Operett-részletek. — Prága. 5. Hangverseny. 8. Filharmonikus hangverseny. — Róma. 5.45. Szórakoztató zene. 9. Operaelőadás. — Stuttgart. 4.15. Hangverseny. 8.15. Szimfonikus hangverseny. 9.30. Hangverseny. — Varsó. 6. Hangverseny. 8.30. Hangverseny. — Zürich. 8. Hangverseny. 4. Hangverseny. 8. Hangverseny. 9.20. Könnyű zene. — Budapest. 9.30. Hírek, közgazdaság. 11. Zongorahangverseny. 20. A „Kék postakocsi”, operette előadása. 22.30. Hírek, utána Kurina Sini cigányzenekarának hangversenye.

Urániában

CONRADT VEIDT és Hans Mirendorf

TELL VILMOS

történelmi drámában. Ezt megelőzi:

Az elsülyedt világ,

kalandor film.

Mindkét rész egyszerre.

Jön! Az ismeretlen katoná. Jön!

1/5, 7 és 10 óra

HARRY LIEDTKÉVEL

A FARSANGI VARÁZS.

Gyönyörű kiállítású karnevál film 7 felv.

Az el. 5, 7 és 10 kor.

APOLLONBAN

FARSANGI VARÁZS.

Nagy szenzáció!

Szeptember 22-én, csütörtökön este nyílik meg Arad legkellemesebb esti szórakozó helye, a **KÖZPONTI ÉTTEREM!** Minden este fellép:

Külföldi attrakciók!

MISS ARIZONNA 9 tagú társulata művészi revüvel! Főszereplők: Miss Arizona, Maestro, Rozsnyay, Maestro Heroules és a hat fox görte. Kezdetek este 8-kor. Belépődíj 60 lej. Külön figyelmet érdemel a világhírűen levő híres Jazz-band zenekar, mely csak pár napig hangversenyez. Szíves pártfogást kér: **WEINBERGER LAJOS**, a Közpon-ti-étterem birtoka

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlőttekért nem vállalunk felelősséget. **NYILATKOZAT.**

Alulírott ezennel kinyilatkoztatom, hogy folyó év szeptember 21-én egyik aradi lapban megjelent közlemény, amely szerint Kohn Vilmos ur azt ajánlotta, hogy automat felgyújtja, légből kapott állítás és minden alapot nélkülöz, amelyet a bíróság előtt esküvel is hajlandó vagyok bizonyítani.

Elöttem: **Sonnenklar Vilmos**
Dr. Werner Miklós, Pancota Pancota:
 tanu.
Irányi Mór, Pancota,
 tanu. 5059

FELHÍVÁS A SZIVEK HARCA OLVASÓIHOZ!

Megkezdttük az ingyenes jutalomkép kiosztását és felhívjuk a Szivek Harca olvasóit kik még nem küldték be hozzánk az ingyenes jutalomkép elnyeréséhez szükséges szelvényeket, sziveskedjenek azokat sürgősen beküldeni.

Ig. Hertz Libraria Editoare
 5060 Bucuresti, Calea Victoriei 5.

ÉRTESÍTÉS. Ugy a n. é. közönség, mint ismerőseim szíves tudomására adom, hogy a Gartner és Póka-cég kötelekéből barátságos uton kiléptem. Tisztelettel: **Póka Zsigmond.**

Intézetek, diákok és szülők figyelmébe!

A legnagyobb választékban és legjutányosabb áron szerezhetőek be:

előírás szerinti intézeti szövegek, sapkák és hozzávalók

Arad legrégibb cégénél
Schäffer Henriknél
 Bulevardul Regina Maria No. 25. (Bing-ház).
FIGYELEM! Állami tisztviselők és szabómesterek 5% engedményt kapnak. Ingross vételnél nagyobb kedvezmény. 4656

Leszámitolóbank Részvénytársaság Timisoara.

Hirdetmény.

A Leszámitolóbank Részvénytársaság, temesvári bejegyzett cég, 1926. március 27-én tartott XX-ik évi rendes közgyűlése elhatározta, hogy a bank alaptőkéjét 12,000.000 lejről 24,000.000 lejre emeli fel.

Részvényeseink erre vonatkozó közgyűlési határozatát a Ministerul de Industrie și Comerț, a Comisiunea Speciala Economica jelentése alapján, 425—1927. szám alatt jóváhagyta.

Alulírott igazgatóság fenti kormányhatósági engedély alapján 20.000 darab új 600 lej névértékű részvény kibocsátását határozta el, mely részvények 1928. évi január 1-től részesednek a bank üzleteredményében.

A bank jelenlegi alaptőkéje ezen kibocsátás által 12 millió lejről 24 millió lejre emelkedik.

Ezen kibocsátandó 20.000 darab 600 lej névértékű részvény fele részét, tehát 10.000 darabot az intézet régi részvényeseinek a következő feltételek mellett kínálja fel átvételre:

1. Minden két darab régi részvény után egy darab új részvény vehető át; töredékrészvények nem kerülnek kibocsátásra.

2. Az új részvények átvételi árfolyama 750.— lej, mely összegből 600.— lej az alaptőkéhez csatolattik, míg részvényenként 150.— lej az esetleg felmerülő költségek levonása után a tartaléktőkéhez csatolattik.

3. Részvényeseink a fentiek szerint teljesített befizetések után az 1927. év végéig 15%-os kamatot élveznek, mely

térítés a törvényes illetékek és adók levonása mellett, a befizetés alkalmával fog javukra elszámolattani.

Az átvételi jog, ezen jog elvesztésének terhe mellett, 1927. évi szeptember hó 26-tól szeptember 30-ig bezárólag, mindenkor a délelőtti órákban, kizárólag a bank pénztáránál gyakorolható.

Aki az átvételi joggal élni kíván, tartozik a régi részvényeit szelvényivek nélkül, számjegyzék kapcsán a bank pénztáránál lebélyegzés végett benyújtani és az általa átveendő új részvények vételárát egyösszegben lefizetni. A benyújtandó régi részvényeket a pénztár azonnal lebélyegzi és visszaadja, mellyel egyidőre kiszolgáltatja a végleges részvényeket is, melyek 1928. január 1-től részesednek az intézet jövedelmében.

A fennmaradó 10.000 darab részvényre vonatkozólag a f. év április 2-án megtartott közgyűlésünk felhatalmazta az igazgatóságot, hogy azokat szabad kézből, de nem 850.— lejes árfolyamon alul értékesíthesse, mely összegből 600.— lej az alaptőkéhez csatolattik, míg az ezen felül befolyó összeg az esetleg felmerülő költségek levonása után a tartaléktőkéhez csatolattik.

Ezen közgyűlési határozat alapján fenti 10.000 darab részvényre már a közölt határidő alatt is eszközölhetők előjegyzések illetve vételi ajánlatok az intézet titkárságánál.

Timisoara, 1927. szeptember hó 17.

A LESZÁMITOLÓBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 IGAZGATÓSÁGA. 5027

Bankkölcsönöket

10648 házakra, földekre, vagy egyéb ingatlanokra, 10,000 lejtől, 1 millió lejig betáblázás mellett folyósítottak. **HAASZ ALBERT** Irodája Arad, Str. Emlénesu (Deák Ferenc-u.) 12. sz.

Régi, előkelő leánynevelő és tanintézet

az összes iskolatípusokkal és Villapensionátus svájci minta szerint Bécs vilhanegyedében.

B. FREYERS Nchfg. WIEN.
 I. Kolowratring 9. és XIII. Wenz Gasse 19.
 Tel.: 96—2—50. Tel.: 85—8—21.
 Kérjen képes prospektust és referenciákat.

Utazó

Droga-vegyi szakmából állást keres.

Megkereséseket az Aradi Közlöny kiadója 1928. jellegével továbbít. 5004

Nagy famegtakarítás szabadalmazott folytonosság ZSIGUCZI-főle kályhánál.

A fűtőtechnika csodája! Számos elismerő levél és hivatalos szakvélemény bizonyítja jóságát és **50% tüzelőanyag megtakarítását.** Megtekinthető a készítő: **HAMMER ZSIGMOND és FIA** üzletében Arad, Bulevardul Regale Ferdinand No. 27. (Boros Bani-tér.)

Üvegezést

és képkeretkészítést leg-olcsóbban vállal: **FEKETE** üvegek- és képkeretek- és keretek- készítő és kereskedő Arad, Strada Mărășești No. 8. (v. Kossuth-u.)

Gazdák, szőlőtermelők,

„Természetes-Superphosphat-Trágyával”

A „természetes superphosphat trágya” nem mesterséges gyármány hanem éppen olyan mint az istálló trágya, természetes uton keletkezett és éppen a természetes phosphorsav tartalmánál fogva egy felülmúlhatatlan eredményt fejt ki Vonatkozásal a felülmúlhatatlan termelőképességére való tekintettel — mint trágya — a legolcsóbb és azért minden gazdának meg kell győződnie ennek termelőképességéről és hasznáról!

Külsőbbi felvilágosítás nyervehető a „Természetes-Superphosphat-Trágyaszer” eladási irodájában **Comuna PUI,** HUNEDOARA. 5048

Előkelő, régi biztosító társaság keres főügynökségre részére vezető szakembert.

Ajánlatokat: „Organizator titkár Rbt 1610” jellegre Rudolf Mosse S. A. hirdetés irodába Timisoara I., Str. Meroy 2. alá körünk. 5048

kertészek, gyümölcs-, cukorrépa-, burgonya-, szőlőtermények-olajtartalmu növények termelője stb. trágyázatok földjeiteket ősszel a és ami igen értékes és nagyon olcsó.

Ventilátor készülékek, zseblámpák, Dura elemek legolcsóbban

VARGA & ROSENFELD

Villamosági vállalatnál ARAD, Központi szálló mellett.
Csillár raktár! Telefon 806.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdésszerű válaszok jöhetnek. Ajánlatok, jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

HAJHULLÁS és hajkorpa ellen a legjobb az **EGGER-PETROL**. — Kapható minden drogueriában és minden gyógyszerárban.

ISTENEM de árva lettem. Te miattad gyászba borult az életem. „Sors” elémünk dolgozik, szakítanunk kell, feledni mindent örökre. Imádkozz értünk, Isten segítségünkre legyen Szegény Árva jó szívem. 5055

ALKALMAZÁS.

ÖNÁLLÓ magyar, német levelező, román és francia nyelvtudással, mérlegelőes könyvelő állást keres. Szíves megkeresések „Október 1.” jellege alatt az Aradi Közlöny kiadójába kéretnek. 5061

GYERMEKTELEN házaspár, tisztességes, megbízható, idősebb nőt keres, ki a háztartási teendőket lehetőleg egyedül végezi, külső dolognál a kocsis segítségére van, mosónő is van. Ajánlatok fizetési igényekkel Morvai Dezső, Jimbolea címre küldendők. 5044

CUKRÁSZ segédet, jó munkást felvesszék. Ajánlatok fizetési igényekkel Vadnai Bertalan cukrászhoz Satu-Mare kéretnek. 5053

VIDÉKRE keresek egy jobb nőt háztartás részére ki főzni tud. Jelentkezni Str. Tribunal Axente (Damjanich-u.) 8. 5058

TEXTIL angrozlet keres fiatal segédet, lehet kezdő is. Ajánlatok Arad, postafiók 57. 5063

IRODISTAKISASSZONYT keresek azonnali belépésre, aki a német levelezésben, pénzkezelésben jártassággal bír és kauccióval rendelkezik. Ajánlatokat az Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbít „Állandó állás” jellege alatt. 5024

VÉTEL ÉS ELADÁS.

NEW-HUDSON Birmingham, villághírű motor-kerékpárok raktáron Magyaránál, Arad, Str. Románului 5. 4477

BÖSENDORFER salonfügel zongora, íróasztalok, székek, asztalok, férfi ruhák és kabátok, női ruhák, gyermekkoscsik, 3x4 ebédlő szőnyeg, Vákonyi porszívógép, gyermekjátékok, szekrények, antik szalon, antik komódok, varrósztalok, stórok, függönyök, asztalneműk, divánok, hintaszék, fotelok, dísztárgyak stb. eladó. Salgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

MÉHTÖRZSEK eladók Posta Lajosnál, Simonesti (Simonyfalva) Jud. Arad. 5046

VESZÉK kórházban levő ernyős gyermekkoscsit priváttól. Str. Szt. Gheorghe (Dezső-ucca) 33. 5054

FÉRFI és női templomülés eladó vagy bérbeadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5064

JACQUET öltöny keveset használt, 2000 lejért. Szébkod. Str. Muresului 1. 5050

SZÉP bibret bunda nagyon olcsón eladó. Cím Str. Crisan 3. I. em. 5045

MIRJAMOK egyszerű és díszesebb kivitelben kaphatók Naményi könyvkereskedésben. 4953

ANTIK és modern butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik sálakat, használt butorokat, szőnyegeket, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizományba veszek, azok magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. lobb. 1000

Perzsaszőnyeg MINTÁK szép kivitelben, olcsó árban: Weisz Ármin szövetüzletében Arad, Piata A. Janou 18. (Szabadság-tér.)

Szülők figyelmébe!
Az iskola szezon kezdetével olcsón árusítunk mindentféle szövetet, vásznat, sifont, paplanokat, ugyancsak harisnyát és kötött árut.
RIPPNER és BENKŐ
divatruháza 1036
Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.)
Eddig soha nem létezett olcsó árak!

CSERÉP 253 sz. duplafalcos, vörös, legjobb minőségű, legjutányosabb árban és kedvező feltételek mellett
Pollak Sándor
gőztéglagyárban Aradon,
textilgyár mellett. 1028

Szülősgazdák figyelmébe!

A legjobb és legolcsóbb trágya!

Szülő- és mezőgazdaságok részére a kitűnő eredménnyel használt csatorna trágya (fecália) szárított és őrölt alakban 50 kgr-os zsákokban és vaggontételekben. — Ezen trágya őszi használat után a legjobb eredményt biztosítja; — Kezelése rendkívül kényelmes és gazdaságos.

MEGRENDELHETŐ:

Jakubovits tiszterületében Motor állomással szemben.

Ma, csütörtökön este halestély az IPAROS OTTHONBAN.

Havi abonánsok elfogadtatnak.

OKTATÁS.

ZONGORÁORÁKAT adok jutányos áron. zongora használatával együtt, Han-nauerné, Str. Cantacuzino (Határ-u.) 4. 5047

Magántanulók

ugy bel, mint külföldi vizsgákra továbbképzésre, szak-szerű tanítással elvállal

Steiner internátus.

Speciális hitoktatás.

Arad, Str. Popa I. Russu 3.

INGATLAN.

STRADA Cornel Popescu (Edelpacher-ucca) 16. számú ház sürgősen eladó. 5056

KÜLÖNFÉLÉK.

KÖLCSÖNKÖNYVTÁR (Kerpel-féle) állandóan bővül a legkiválóbb újdonságokkal. 4654

MACULATURA PAPIR 5 kgros osomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Óvadékköpes incassans

magas fizetéssel felvétetik.

Cím: Györffy „Mures” Irodájában Arad, Str. Unirei 13. 15298

Friss élő hal

harosa, tok, süllő és poaty kapható csütörtökön és pénteken.

Ugyanott: 5049

prima róssa burgonya 380 lej, házhoz szállítva 400 lej métermázsánként LUTTWAK JÓZSEF cégnél Arad.

UTLEVELEKRE ÉS EGYÉBB HIVATALOS IGAZOLVÁNYOKRA FÉNYKÉPET

a legszebb kivitelben, gyorsan és mérsékelt ár mellett a

FOTORÁDIO

FÉNYKÉPÉSZET KÉSZIT.

Str. Consistoriului és Str. Mărăsești (Batthyány és Kossuth-u.) sarkán. 5025

Eladó sürgősen

és 85.000 lej készpénzzel átvehető Strada dr. Ratiu (a volt Sarló-ucca) 45. számú sarok kis magánház, átadó 8 szobás szerezny lakással. 5067

Nr. 20.795—1927.

PUBLICATIONE.

Pentru furnizarea alor 15.000 kgr, tub de fontă pentru presiune, necesare Uzinelor Comunale Arad, prin aceasta se deschide licitație publică.

Ofertele închise și sigilate prevăzute cu recipisa de consemnare a valului de 5% sunt a se înainta Primăriei Municipiului Arad (Serviciul economic, etaj Camera Nr. 104) la data de 19. Octombrie 1927, ora 10 a. m. când se va ținea licitație în conformitate cu Art. 72 și următorii din Legea contabilității publice.

La aceasta licitație pot participa exclusiv numai fabricanți specialiști. Mijlocitorii nu se vor lua în considerare.

Caetul de sarcini se poate vedea la Direcțiunea Uzinelor comunale Arad (Fabrica de gaz) în fiecare zi de lucru înainte de masă între orele 9—12 unde se dau și deslușiri mai detaliate.

Amatorii vor aminti în ofertă că cunosc Caetul de sarcini și se supun aceluia.

Arad, la 19. Septembrie 1927.

Primăria Municipiului Arad, 5043 Uzinele Comunale.

Maculatura papir 5 kgros osomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadójában.

„PUCHER” cserépkályha és takaréktűzhely raktára Arad, Piata Avram Ianou (Szabadság-tér) 3.

Legszebb kivitelű bel- és külföldi cserépkályhák és takaréktűzhelyek. —: Mindennemű kályhás munkálatok u. m. átrakások, javítások, falburkolatok elvállaltatnak.

Szíves pártfogást kér: Stein Mórné.